

Sodat tuhosivat Karjalan museoiden kokoelmat lähes täysin

Pyhäjärven esineistö ei ehtinyt esille Kuusaassa

Talvi- ja jatkosodan aikana tuhoutui valtaosa Karjalan museoiden esineistöstä. Arkeologi **Hannu Takala** on koonnut hävityksen kirjaansa ”Karjalan museot ja niiden tuhoutuminen talvi- ja jatkosodassa”. Myös Pyhäjärveltä oli koottu runsaasti materiaalia sijoitettavaksi Muolaan Kuusaan museoon. Museo ei ehtinyt koskaan avautua yleisölle.

Ennen sotia Karjalassa oli neljä maakuntamuseota ja yli 20 paikallismuseota. Maakuntamuseot olivat Käkisalmissa ja Sortavalassa sekä lisäksi Viipurissa taidemuseo ja historiallinen museo. Näistä pelastetut museoesineet ovat nykyisin esillä Hämeenlinnan, Lappeenrannan, Joensuun ja Lahden museoissa.

Karjalan museoiden kohdalosta tutkimustyötä tehnyt Takala toteaa kirjansa esipuheessa, että luovutetun Karjalan alueelta löytyi liki 30 museota tai museon perustamiseen tähdännyttä hanketta – maakuntamuseoista savupirtteihin. Museoihin oli löytynyt esihistoriallisiakin esineitä, joita erityisesti alueen maanviljelijät olivat löytäneet. Lisäksi oli luovutettu paljon muuta materiaalia museoiden haltuun.

– Sota ei tuhonnut vain yksittäisiä esineitä ja museorakennuksia, vaan se

myös mitätöi suurelta osaltaan ihmisten harrastustoiminnan tulokset. Työn hedelmät katosivat lähes kokonaan, mutta se mikä on jäljellä, on sitäkin arvokkaampaa, muistuttaa Takala.

Arkeologi Takalan tutkimustyö kesti vuosia, ja apuna oli useita tutkimusavustajia ja eri museoiden henkilökuntaa, joiden panosta Takala kiittää mm. arkistolähteiden löytymisestä.

Suurimmat tuhot aiheutuivat talvisodassa, ja hävitystä täydensi vielä jatkosota. Osaa aineistosta pyrittiin evakuoimaan ja taideteoksia yritettiin myös piilottaa. Mitä pommituksissa säästy, siitäkin osa joutui varkaiden käsiin.

Käkisalmen museon kokoelmien keruuta suunnattiin 1930-luvulla lähialueille, kuten Räisälään ja Pyhäjärvelle. Käkisalmen museokokoelman arvo oli siinä, että esineistö edusti kokonaisuutena Käkisalmen ja sitä ympäröineen Itä-Kannaksen maaseudun oloja.

– Museon kokoelmat käsittivät lopulta noin 3000 esinettä, joista muodostui tärkeä itäisen Karjalan kannaksen oloja esitellyt kulttuurihistoriallinen kokoelma, kirjoittaa Takala.

Museon kansanpukujen kokoelmassa olivat mm.

kokonaiset Sakkolan, Kautaan, Räisälän ja Pyhäjärven puvut.

Osa Käkisalmen museon kokoelmista saatiin talvisodan päätyttyä maaliskuussa 1940 lähetettyä länteen. Tavarat otettiin toukokuussa vastaan Kansallismuseossa. Käkisalmen museon kokoelmat siirrettiin 1961 Etelä-Karjalan museoon Lappeenrantaan. Käkisalmen museon esineistä säilyi evakointiprosessin jälkeen 777 esinettä eli 26 prosenttia alkuperäisestä esinemäärästä. Lappeenrannassa helmikuussa 1972 sattuneen palon jälkeen arveltiin noin 300 Käkisalmen museon esinettä tuhoutuneeksi. 2000-luvun alussa tehtyjen inventointien mukaan on Käkisalmen museon kokoelmasta Lappeenrannassa jäljellä kuitenkin noin 600 esinettä.

– Käkisalmen vanhan linnan pihalla toimii nykyisin Korelan linnamuseo. Nykyisen museon kokoelmien ja näyttelyn perustan muodostavat arkeologiset löydöt Karjalan kannakselta ja Käkisalmen linnasta sekä historiallisen ajan esineistö. Näyttelyssä oleva suomalainen materiaali on saatu lahjoituksena kaupungin nykyisiltä asukkailta sekä evakkoon muuttaneilta suomalaisilta, summaa Takala.

Kaikki luovutetussa Karjalassa toimineet museot menettivät talvisodan seurauksena vähintään noin 34 400 esinettä. Tästä määrästä noin 16 000 tuhoutui pommituksissa sodan aikana tai katosi evakuoinnin yhteydessä. Kaikkiaan noin 18 400 museoesinettä jäi alueluovutusten jälkeen Karjalaan joko valmiiksi pakattuina evakuointia varten tai sotatoimista säästyneisiin museoihin ja muihin vastaaviin rakennuksiin.

Kuusaan hovista Muolaassa piti tulla museo, jonne Pyhäjärveltäkin oli kerätty satamäärin esineistöä. Jatkosodan aikana hovi muuttui suomalaisten kenttäsaaralaksi. Kun suomalaiset olivat palanneet Muolaaseen 1941, ei hoviin kerättyjä esineitä enää ollut jäljellä. Kuva: Lahden kaupunginmuseon arkisto/Tiina Rekola.

Sastamalan juhla järjestelyt jo pitkälle valmiina

Pyhäjärvi-juhlien juhlatuimikunta Sastamalan Vammalassa on huhkinut tulevan suven juhla järjestelyjen parissa jo viime kesästä alkaen. Juhlatuimikunnan puheenjohtaja **Pertti Hakanen** aikataulutti järjestelyjä niin, että suuri osa valmisteluja oli valmiina jo silloin, kun väki pääsi paisteamaan joulukinkkuja kotonaan. Hakasen oma almanakka on koko kevättalven täynnä ja on turvallista jatkaa juhla valmisteluja, kun pääosa asioista on jo lyöty lukkoon.

– Aikataulutin juhlatuimikunnan työskentelyn juuri siten, että juhlat saadaan hyvin pitkälti valmiiksi joulukuun mennessä. Juhlatuimikunta on upeasti sitoutunut aikatauluuni ja saimme järjestelyt todella hyvään malliin jouluksi. Tälle keväälle ei oikeastaan jäänyt muuta kuin suunnitelman toteuttamista ja joitain pieniä tarkennuksia juhlien yksityiskohtiin, kiittelee Hakanen joukkojaan.

SIVU 10

Pyhäjärvi-juhlat vietetään Sastamalassa 16.-17.7.2011. Juhlatuimikunnan puheenjohtaja Pertti Hakanen esitti tervetulotoivotukset viime kesän juhlilla Kauatsalla.

Reino Kukko oli yksi ylioppilaista, joka keräsi aineistoa museotarkoituksiin. Haastateltavana Mikko Pusa Rotjanlahdesta.

24. tammikuuta 2011

Suvaitsevaisuus kunniaan

Viime aikoina on usealla taholla esitetty väite, että ihmisten välinen kohtaaminen on tullut entistä suvaitsemattommaksi. Ei ainoastaan suvaitsematon vaan suorastaan vihamielinen kielenkäyttö onkin hälyttävällä tavalla yleistynyt. Tämäntapainen puhe on yleistynyt erityisesti internetin eri sivustoilla, joissa mielipiteen ilmaisemisen kynnys on selvästikin madaltunut. Yksinään tietokoneen ääressä istuessa on liiankin helppoa antaa kielteisille tunteille valtaa ja julkaista mitä sylki suuhun tuo. Äärimmäisissä tapauksissa tämänlaatuinen toiminta on johtanut vihanlietsontaan ja suoranaisiin tappouhkauksiin saakka.

Meidänkin maassamme muutamat poliitikot ovat joutuneet tällaisten uhkausten kohteiksi, ja oikeusistuimet ratkovat paraikaa, miten näihin uhkauksiin olisi suhtauduttava. Yhdysvalloissa lisääntynyt aggressiivinen kielenkäyttö poliitikojen välillä on saattanut epäsuorasti vaikuttaa mieleltään epätasapainoisen ihmisen suorittamaan joukkomurhaan.

Tasavallan presidentti kiinnitti uudenvuodenpäivän puheessaan huomiota yleiseen mielipiteiden kärjistymiseen ja lisääntyneeseen suvaitsemattomuuteen. Kukaan ei voine kiistää, että presidentti tarttui todelliseen ongelmaan. Hänen puhettaan on kuitenkin arvosteltu siitä, että siinä aihetta käsiteltiin liian yleisellä ja abstraktilla tasolla. Tämä arvostelu osuu sikäli oikeaan, että rajaton suvaitsevaisuus on järjetöntä ja mahdotonta. On myös liian tavallista, että moni suvaitsevaisuuden puolestapuhuja valikoi suvaitsevaisuutensa kohteet yksipuolisella tavalla.

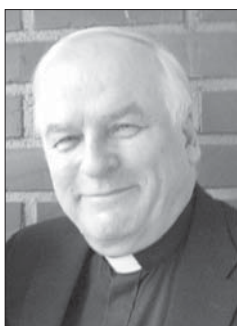
Me tarvitsemme nykyistä paljon syvempää oppimista ja kasvatusta suvaitsevaisuuteen. Siihen sisältyy myös niiden asioiden ja ilmiöiden nimeäminen, joita ei missään tapauksessa saa suvaita. Tällaisia asioita ovat tappouhkauksien lisäksi mm. koulukiusaaminen ja rotuviha.

Meillä karjalaisilla saattaa olla itsestämme liiankin myönteinen käsitys omasta suvaitsevaisuudestamme. Ehkä siinä on sikäli perää, että evakkous pakotti meidät suhtautumaan toisenlaisuuteen harkitsevasti, koska se oli elämän jatkumisen perusehto. Meistä löytynee kuitenkin yhtä huonoja suvaitsemattomuuden esimerkkejä kuin muistakin Suomen heimoista.

Karjalan kielessä suvaitseminen ("suvaija") tarkoittaa hyvin myönteistä suhtautumista, jopa rakastamista. Kaiken erilaisen rakastaminen on kuitenkin mahdoton ja väärä vaatimus. Suvaitsevaisuuden vähimmäisvaatimus on vihamielisistä sanoista ja teoista pidättäytyminen silloinkin, kun ei kykene ymmärtämään tai hyväksymään toisia ja heidän näkemyksiään. Juuri tällaisissa tapauksissa tarvitaan ankaraa itsetutkistelua ja tahtoa nostaa suvaitsevaisuus kunniaan.

JUHANI FORSBERG

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
hallituksen
varapuheenjohtaja

Verotuskartat Pyhäjärvellä 1769-1775 nähtävillä internetissä

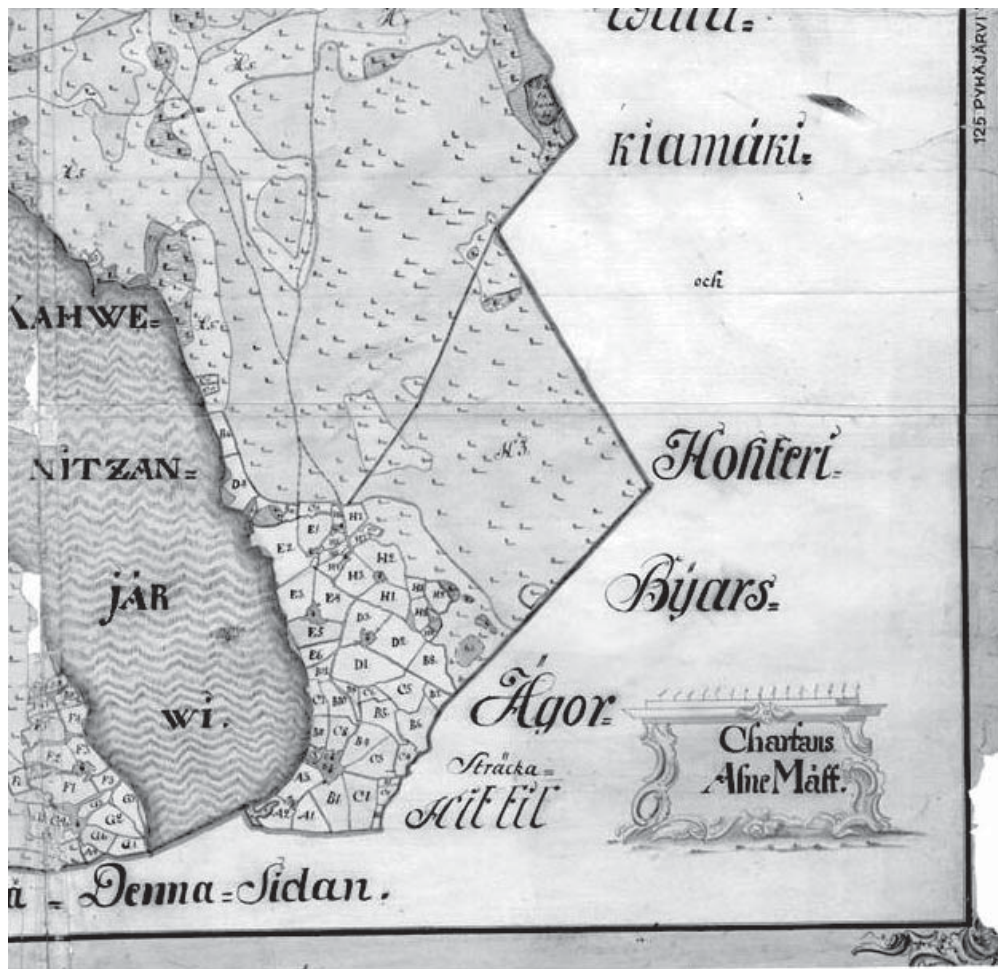
Nyt kun digikuvaus on otettu laajasti käyttöön, vanhojen asiakirjojen arkistoinnissa on meille tavallillekin historiasta kiinnostuneille tarjolla varsin mielenkiintoista tietoa menneiltä ajoilta.

Oheinen kartta sisältää liitetaulukkoineen erittäin tarkkaa tietoa esi-isieni asuinsijoilta Pyhäjärven Kahvenitsan kylästä. Kahvenitsa kokonaisuudessaan näkyy neljällä karttalehdellä pelto-, metsä- ja niittylohkoittain. Tähän vuonna 1769 tehtyyn verotuskarttaan liittyvät yksityiskohdat tiedot pelto- ja metsälohkoista, kylän asukkaista ja jopa karjasta taloittain eriteltynä. Lisäksi on taloudellinen katsaus kylän elämästä taulukko-osaan liitettyä tekstinä. Kaikki tekstit ovat 1700-luvun lopun ruotsin kielellä hyvin selvällä käsialalla kirjoitettuina.

Aivan vastaavat kartat on tehty maanmittareiden toimesta myös Pyhäjärven kaikista kylistä. Karttoja voi tarkastella digiarkistosta Maanmittaushallituksen verollepanokartoista kohdasta Viipurin läänin verollepanokartat.

Sivuilla on digiarkiston tiedotteiden mukaan tammikuun ajan jotain ”häikkiä”, joten kaikkien Pyhäjärven kylien verotuskarttoja ei tammikuun alkupuolella löytnyt.

Syksyllä Pyhäjärven kylien kartoista löytyi myös yhtenäinen luettelo. Ehkäpä helmikuussa asia on jo korjaantunut.

Asiakirjojen digikuvaus on tuottanut Kansalliarkiston digiarkistoon viime vuoden vaihteeseen mennessä parin vuoden aikana lähes 9 miljoonaa tiedostoa. Digitointi jatkuu niin Kansallisarkistossa kuin muissakin sukututkijoita palvelevissa organisaatioissa.

Suomen Sukuhistoriallinen yhdistys ja Suomen Sukututkimusseura tekevät myös vauhdilla digitointia pääosin talkoovoimin.

Kannattaa käydä myös niitten sivuilta tietoa hakemassa. Kansallisarkistoon kuuluvan Mikkelin maakunta-arkiston sivuilta löytyy meitä karjalaisia koskevaa tietoa mm. KATIHA-tietokannassa. Kaikissa asioissa ei välttämättä tarvitse matkustaa Mikkeliin.

Joten kaikki sukututkimuksesta kiinnostuneet, opiskelkaahan sitä ”pakko-ruotsia”, jotta vanhojen asiakirjojen salat aukeavat.

Itse olen opiskelemassa vanhaa ruotsin kieltä Lahdessa Kansalaisopistossa, jotta pystyn saamaan selvän noista Kahvenitsan verotiedoista vuodelta 1769.

Ehkäpä kesän Pyhäjärvi-
juhlien sukututkimussemina-
aarissa tarkastelemme
Pyhäjärven kylien elämää
1700-luvun loppupuolella
näihin verotietoihin perus-
tuen.

Sukututkimusterveisin

ANTERO PÄRSSINEN

[illegible]

Käsialanäytettä vanhoista asiakirjoista.

Kuusaan hovin Lahjoitusmaamuseossa olisi ollut paljon esineitä Pyhäjärveltä

Karjalan paikallismuseoista laajimmat kokoelmat olivat Kuusaan lahjoitusmaamuseolla Muolaassa sekä Valamon luostarin museolla, josta käytettiin nimitystä muinaismuistokokoelma, vaikka suurimmaksi osaksi olikin kyse kirkollisista esineistä.

Paikallismuseoita olivat perustaneet myös oppilaitokset sekä museo- ja kotiseutuyhdistykset. Lisäksi museoaatteen aktiiveja olivat nuorisoseurat, ylioppilasosakunnat sekä opettajat.

Maanviljelijöiden tai maanviljelysseurojen alkuun panemiin lukeutui Kuusaan museo, jonka kokoelmien kartuttamisessa merkittävässä osassa olivat osakaskunnan ylioppilaat.

Hannu Takalan mukaan Kuusaan lahjoitusmaamuseon toimintaa on käsitelty lähdeaineistoina käytetyissä julkaisuissa niukasti, mutta vastaavasti museon kokoelmien karttumista seurattiin aikakauden sanomalehdissä runsaasti.

Kuusaan hovi oli myyty Suomen valtiolle asutustarkoituksiin, Viipurin läänin maanviljelysseura ryhtyi puuhaamaan sinne lahjoitusmaamuseota toukokuussa 1936. Tilan ostoa ja rakennusten kunnostamista varten yhdistys sai apurahaa mm. valtion budjetista ja kulttuuritahoilta. Museota hankkineessa toimikunnassa vaikutti mm. Karjalan Kannaksen Liiton edustajana **Jalmari Pusa**.

Kevätkesällä 1937 kuusi Viipurilaisen osakunnan ylioppilasta keräsi esineitä Muolaan, Pyhäjärven, Raudun, Valkjärven ja Äyräpään pitäjissä. Tarkoitus oli ulottaa keruumatka myös Sakkolaan, mutta siitä suunnitelmasta jouduttiin luopumaan.

Keruutyö ei koskenut pelkästään aineellista kulttuuria, kuten yksi ylioppilaista oli kirjoittanut: ”Työmme ei rajoittunut yksistään esineitten keruuseen, vaan sen ohella suoritimme myös haastatteluja ja valokuvausta. Haastattelut koskivat pääasiassa suurperheitä, vanhanaikaista maanviljelystä, Pietarin matkoja, ”ropotissa” käyntiä ja hoviin liittyviä taruja”.

Ylioppilaiden keruutyön tuloksena saatiin talteen yhteensä 585 esinettä, 673 sivua muistiinpanoja muistitiedon keruuna ja 197 valokuvaa. Pyhäjärvellä keruutyötä suorittivat **Reino Kukko** ja **Martti Toiviainen**. He kokosivat yhteensä 229 esinettä, tekivät 88 sivua muistiinpanoja ja ottivat 40 valokuvaa.

Myös muista lähteistä saatiin Kuusaaseen aineistoa, kuten Talin maatalousmuseosta. Vuoden 1937 loppuun mennessä esinekortiston laajuus oli jo 712 esinettä, joista suurimman ryhmän muodostivat talous- ja huonekalut. Museolle myös ostettiin esineistöä keruumatkoilla hankittujen lisäksi, kuten kartanoista tyylihuonekaluja ja maalauksia.

Suunnitelmissa oli hankkia Kuusaan pihapiiriin myös savupirtti, navetta, sauna ja aitta. Tavoite oli avata museo 1939, mutta ajatusta jouduttiin lykkäämään vuoteen 1940; koko museon oli ajateltu olevan valmis 1944.

Pyhäjärvellä ja Valkjärvellä säilytettyjen keruuaineistojen siirrosta Kuusaaseen ja hoidosta vastannut Reino Kukko oli kertonut 1939 seuraavaa: ”Museotoimikunnan sihteerin toimeksiannosta olen kuluvin vuodelle elokuussa siirtänyt Pyhäjärveltä ja Valkjärveltä kesällä 1937 kerätyt museoesineet Kuusaaseen tulevan Lahjoitusmaamuseon päärakennukseen. Kuljetuksen suoritimme kuorma-autolla siten, että ensin otimme Pyhäjärven esineet ja sitten ajoimme Valkjärven Nirkkolan kansakoululle, missä Valkjärven esineet olivat, ja sieltä edelleen Kuusaaseen. Pyhäjärvellä oli kaikkiaan 130 esinettä ja Valkjärvellä 37 esinettä, joten esinekokoelma lisääntyi 167 esineellä.

Esineille oli ilmeiseksi vahingoksi, että ne joutuivat olemaan kaksi vuotta tilapäisissä, puutteellisissa säilytyspaikoissaan. Muutamat esineet olivat vahingoittuneet ja kokonaista kuusi esinettä, kolme Valkjärveltä ja kolme Pyhäjärveltä, oli ehtinyt kokonaan kadota tai rikkoutua. Kaikki esineet olivat sitä paitsi tomuuntuneet ja likaantuneet siinä määrin, että ne ovat perinpohjaisen puh-

distuksen tarpeessa ennen kuin niitä voidaan lopullisesti järjestää”.

Talvisota esti Kuusaan museon varustamisen valmiiksi, eikä se koskaan ehtinyt aueta yleisölle. Museon esineet oli kuitenkin luettelointu 20:een eri luokkaan. Eniten esineitä on kuulunut talouskalujen luokkaan, seuraavaksi eniten karjanhoitoon ja naisten käsistöihin luokiteltuja esineitä. Suurin osa esineistä oli peräisin Pyhäjärveltä ja Muolaasta, kun Talin maatalousmuseon kokoelmaa ei oteta lukuun. Kuusaan kokoelman arvoa nosti se, että se oli kokonaan luettelointu ja esineiden alkuperä ja käyttäjätiedot oli pyritty selvittämään.

Kuusaan lahjoitusmaamuseon rakennus selvisi talvisodasta ja jatkosodan suomalaisten hyökkäysvaiheestakin ehjänä. Kaikki kalusto sen sijaan oli hävinnyt ja puutarha kärsinyt vahinkoja.

Jatkosodan aikana Kuusaan hovi muuttui suomalaisten kenttäsaaralaksi. Sinne muutti myös Muolaan seurakunnan kirkkoherranvirasto, ja rakennusta käytettiin väliaikaisesti kirkollisiin toimituksiin.

– Vuoden 1944 jälkeen hovissa toimi pioneerileiri. Rakennus säilyi pystyssä kevääseen 2006 asti, jolloin se paloi, kertoo Takala.

– Suomen Kansallismuseon kokoelmiin kuuluu tällä hetkellä 18 taulua, yksi peili ja yksi luonnosvihko,

jotka luettelotietojen perusteella ovat peräisin Kuusaan lahjoitusmaamuseosta. Näistä seitsemän taulun luetteloinnissa mainitaan, että taulut ovat alun perin Sakkolan hovista – todennäköisimmin kaikki taulut ovat samasta paikasta peräisin.

Lahjoitusmaamuseon kokoelmista on säilynyt nykypäiviin asti alle 2,2, prosenttia Kuusaaseen kerätystä materiaalista.

Miksi Kuusaan museotoimikunta ei ryhtynyt toimenpiteisiin sodan varalle, ei ole tietoa.

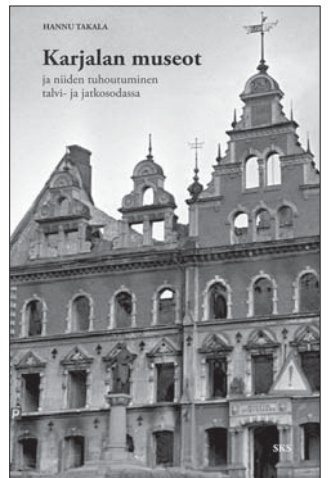
Kuusaan Lahjoitusmaamuseon yhdeksi erikoisuudeksi mainitaan pyhäjärveläisen **Heikki Jäppisen** lahjoittamat puujousitetut Karjalan kärrit. Kaikki muutkin pyhäjärveläisperäiset lahjoitukset löytyvät Takalan tekemän kirjan luettelosta. Esimerkiksi maitoratin on lahjoittanut **Juho Akkanen** lypsykappoja **Emil Skaffari**, sepän tekemiä pieniä hevosenkenkiä **Simo Puranen**, uuresahan **Kaarlo Kaasalainen**, haapatassin **Anni Romu**, ropotissa käytetty puisia sontahankoja **Juho Vp. Kukko**, tuulikynän **Matti Talonpoika**, siemenastian ja satulan **Juho Akkanen**, raput joilla noustiin riihen parisille **Juho Hännikäinen**, napakoiria **Vihtori Nirkkonen**, tammisen viinalekkerin **Jaakko Mustonen**, jammakkapustan **Heikki Hassi**, maitopyttyjen pesu- ja rotinakontin

Juho Inkinen, tuohikontin **Ida Pitkänen**, naisen ”kivijalkapaidan” **Heikki Kaasalainen** jne. Luettelo on pitkä.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

kirjoitus perustuu Hannu Takalan kirjaan Karjalan museot ja niiden tuhoutuminen talvi- ja jatkosodassa Suomen Kirjallisuuden Seura ISBN 978-952-222-200-8 www.finlit.fi/kirjat Hakapaino Oy, Helsinki 2010

Hannu Takala on filosofian tohtori ja työskentelee amanuenssinä Lahden kaupunginmuseossa. Hän on aikaisemmin julkaissut mm. kirjat Kertomuksia Karjalan kaivauksilta, Äyräpään kihlakunnan esihistoria I ja Taistelu Lahdesta 1918.

Kirjan kannessa on kuva Viipurin taidemuseosta 1941.

Martti Toiviainen ja Reino Kukko lähdössä Tiituaalta Heikki Kukon perillisten talosta. Viipurilaisen Osakunnan stipendiaatit keräsivät museoesineitä ja tallensivat muistitietoa kesällä 1937. Kuva: Pyhäjärvi-Säätiön arkisto, kuva Arvo Kukon albumista.

Pyhäjärveläiset kädentaidon näytteet edelleen esillä Sastamalassa

Sastamalan seudun Museo on talvikaudella 2011 suljettu ja ryhmäopastuksia järjestetään tilauksesta.

Pyhäjärven kädentaitojen näyttely on museon yläkerrassa edelleen esillä, mutta siihenkin voi tustua talvikauden ajan vain ennakkotilauksesta.

– Suomalaisen kirjan Museo Pukstaavi avataan Sastamalassa kesällä 2011, siitä voi lukea lisätietoja www.pukstaavi.fi, vinkkaa museonjohtaja **Maria Pietilä**.

Yhteydenotot Sastamalan seudun Museolle: Maria Pietilä p. (03) 5213 4554 tai sähköpostilla maria.pietila@sastamala.fi.

Kirkonsanoma

Jumala on kotona

Ehkä se oli rakastettu evakokirjailijamme Eeva Kilpi, joka taannoin tiivistä elämänsä tarkoituksen kahteen sanaan: päästä kotiin.

Samaa kysyttiin myöskin joiltakin toisilta, mutta Eeva Kilpi vastasi muistaakseni näin. Vastaus vastaa täsmälleen sitä, mikä on myös omassa mielessäni ja jokaisen evakon mielessä, eikö totta? Luultavasti siinä on syy muistamiseen.

Tunnettu raumalainen vaikuttaja (Uljas Mäkelä), joka marraskuussa ”pääsi kotiin”, monta monituista kertaa erilaisissa tilaisuuksissa muistutti kodista paikana, jossa ”sinua odotetaan”. Totta kai näin ajallisessa elämässämme, mutta yliajalliseksi tämä muuttuu

Jeesuksen jäähyväispuheen suurissa sanoissa: ”Minä menen valmistamaan teille sijaa, mutta tulen sitten takaisin ja noudan teidät luokseni, jotta saisitte olla siellä, missä minä olen” (Joh. 14:3). Muistotilaisuus on yliajallinen.

Marraskuun lehtemme kertoo etusivullaan, että ”Vammala valmistautuu jo hyvää vauhtia Pyhäjärvi-juhliin”. Kuten tiedämme juhlat ovat Sastamalan Vammalassa 16.-17.7.2011. Juhlia valmistellaan nyt jo, vaikka rutiinia näittenkin kihujuhlien järjestämiseen on kerääntynyt vuosikymmenten varsilta yllin kyllin. Meitä siis odotetaan.

Odotukseen liittyy nyt kuitenkin - sanokaamme -

yli-ajallinen ulottuvuus, josta olisi hyvä olla tunnetasolla tietoinen jo ennen kuin juhille tulemmekaan. Yksi juhlien kokoontumispaikoista on muistojen illan paikka, Tyrvään Pyhän Olavin kirkko.

Jokaisella meistä on taustatietoa tässä tunnetusta kirkosta. Erinomainen esitys siitä ja erityisesti Kuutti Lavosen ja Osmo Rauhalan maalauksista on Sastamalan seurakunnan tiedottajan Pirjo Silverin kirjassa Sata ja yksi kuvaa. Kirja olisi pitänyt valita viime vuoden kristilliseksi kirjaksi. Olisi pitänyt, vaikkakin näkyviin kuviin kiinnittyneessä kirjassa yksi näkymättömään kurkottuva ulottuvuus puuttuu. Meillä on silmää sen näkemiseen.

Kirjan kansikuvassa nousevan auringon alttarin yläpuolella, kuumuraisella, kalkitulla seinällä, on ajat ylittävä muisto omasta kirkosta Pyhäjärvellä: Ristiinnaulittu. Vanhimmat meistä muistavat kotikirkon kuorin sivuseinällä, alttarin oikella puolella ristiinnaulitun Kristuksen, runneltu pää riipuksissa. ”Tulkaa minun tyköni kaikki”.

Yhteinen uskomme tunnustaa ajasta aikaan, ylitse kaikkien rajojen: Ristiinnaulitussa Jumala on. Kun heinäkuussa saavumme juhlimme, astumme Pyhän Olavin kirkkoon, meitä odotetaan, Kristus odottaa. Olemme kotona. Jumala on kotona.

RAIMO VUORISTO

Rakkaamme
Markku Kalevi Pusa
S. 25.5.1945 K. 11.1.2011
Ikävöiden
Rami, Marianne, Tuukka, Miikka
Satu, Peppi
Äiti
Sisarukset perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät
Vaan ylitse kaikkien kyynelten
Tuhat muistoa lämmittää.
Ne on tallessa päivien menneiden
muistot kultaakin kalliimmat
Hyvää Matkaa Isä!
Rami ja Satu
Pappa, kun loistat tähtenä taivaan
näethän meidät päällä maan.
Tuukka, Miikka, Peppi

Isä siunataan viimeiselle matkalleen
Hämeenkyrön kirkossa La 29.1.11 klo 11
Muistotilaisuus läheisten kesken.

Valmistuneita

Joonas Vanhanen on valmistunut puuveneiden rakentamisen artesaaniksi Etelä-Kymenlaakson ammatitopistosta 21.12.2010. Joonaksen isovanhemmat ovat kotoisin Vpl Pyhäjärveltä, isoisä **Aarne Vanhanen** Yläjärven ja isoäiti **Kerttu o.s. Pärssinen** Enkkuan kylästä.

Ammattiin valmistumisessa Joonasta on innoittanut

esivanhempien työ veneenrakentajina. Isoisän isoisä, 1851 syntynyt **Antti Vanhanen** oli tunnettu kalastaja ja Laatokan kalastusveneidien rakentaja. Impi Wiikan Pyhäjärvi-kirjassa sivulla 278 mainitaan, että jos jonkin toisen kalastajan vene voitti Antin veneen reijussa eli luovimisessa, niin Antti myi veneensä ja teki itselleen uuden ja paremman.

Arkkipiispa **Kari Mäkinen** avustajineen asetti Kokemäen uuden kirkkoherran, **Hannu Tomperin**, virkaansa tuomiosunnuntain messussa 21.11.2010.

Kirkkoherra Tomperin sukujuuret ovat VPL Pyhäjärven Jaamassa ja Yläjärvellä, josta hänen isänsä **Reijo Tomperi** on kotoisin.

Arkkipiispa Mäkinen kehotti puheessaan uutta kirkkoherraa tulemaan Kokemäen seurakuntaan oman näköisensä; omien taitojen, omien vahvuuksien ja oman elämänhistoriansa kanssa.

Kirkkoherra Hannu Tomperi korosti saarnassaan suvaitsevaisuutta ja armollisuutta. Hän toi esille viime aikoina käytyä keskustelua arvoista ja ihmisyydestä:

”Mikä on oikein, mikä väärin, mikä on pyhää, mikä epäpyhää, mikä on luonnollista, mikä luonnotonta.” Silloin, kun elämän rakenteet murtuvat tai ovat

Arkkipiispa Kari Mäkinen avustajineen siunaavat kirkkoherraa uuteen virkaan. Kuvat: Matti Väykkynen.

murtumassa ja ei ole paikkaa minne mennä, niin ainakin yhden oven on oltava avoinna. Kirkkoherra Tomperi toi esille, että kaikki ovat tervetulleita seurakuntaan ja ovet ovat kaikille avoinna.

Hannu Tomperi on aikaisemmin toiminut kolme vuotta sotilaspastorina Porin Prikaatissa. Tuona aikana hän oli kriisinhallintatehtävissä Kosovossa.

Ensi kesänä hän lähtee tutustumaan omiin juuriinsa Pyhäjärvelle Kauvatsan

Karjalaisten mukana. Kauvatsa oli yksi Pyhäjärveläisten sijoituskunta ja kuuluu nykyisin Kokemäkeen. Kauvatsan ja Kokemäen seurakunnat yhdistyivät 2007.

HANNU PRUUKI

Kokemäen uusi kirkkoherra Hannu Tomperi.

Seurakuntakeskuksen kirkkojuhlassa musiikkia esittivät Kari Toivonen (vas.) ja Hannu Pruuki.

Kerro perheen ja suvun uutiset lehdessä

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossa tietoja perhejuhlista, kuten merkkipäivistä ja valmistuneista.

Lähetä tiedot toimitukseen, kerro sukujuuret ja laita mukaan myös valokuva.

Muistathan aina kuitenkin kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Tilaa oma Pyhäjärvi-lehti
tai anna ystävälle ja sukulaiselle lahjaksi!
Vuoden 2011 tilaushinta 30 euroa.
Soita p. 040 730 2622

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?

vpl. **Pyhäjärvi**

Liikkukaa henkenne edestä

Nuijan varresta

Katselimme joulun aikoihin perheemme valokuvia ja muistelimme tapahtumia vuosien varrelta. Kuinka olakaan, käteeni osui pieni kuva-albumi, jossa oli valokuvia ja lehtileikkeitä minun kouluajoilta Vammalasta ja erityisesti Kiikasta, jossa Kaasalaisen perhe silloin asui.

Sukumme nuorimpia jäseniä, jotka harrastavat mm. hiihtoa ja luistelua, tuntui suuresti kiinnostavan lehtiartikkeli Satakunnan ammattikoulujen yhteisestä laturetkestä talvena 1962. Lähtölaukauksen ampui Suodenniemen Putajassa itse professori **Lauri "Tahko" Pihkala**, joka silloin oli kaiken kansan tuntema urheilun puolesta puhuja "henkeen ja vereen". Muistan hyvin tuon talvisen pakkasaamun, jolloin neljän koulun oppilaat ja opettajat oli tuotu linja-autoilla Suodenniemen Putajaan ja päivän aikana oli hiihdeittävä vapaalla tyyllillä ja tahdilla takaisin omalle koululle. Vammalaan matkaa kertyi silloista latua pitkin hiihtäen 45 km. Tytöt ja naiset saivat tasoitusta, mutta hiihtivät hekin 27 km:n lenkin.

Sallikaa minun kertoa omakohtaisia muistoja tuosta mielenkiintoisesta ja opettavaisesta ulkoilupäivästä, josta saattaa oppia vieläkin. Liikunnanopettajamme ins. **Jukka Kivi** antoi edeltä ohjeita, miten tulisi hiihtää noinkin pitkällä matkalla, josta meillä oppilailla ei ollut aikaisempaa kokemusta. Alkumatka aamupäivällä Putajasta Kiikoisiin menikin joutuisasti, suksien luistaessa hyvin pienen luokkakohtaisen kilpailun merkeissä. Ensimmäinen taukopaikka oli Kiikoisjärven pohjoispäässä Venesmäen suureen maa-laistalon avarassa pirtissä, jonne oli järjestetty lämpimän mehun tarjoilu, mahdollisuus lämmitellä ja vähän levätä. Lepääminen ei tainnut tulla keneenkään mieleen, koska kaikilla tuntui olevan kova kiire ladulle.

Seuraavaksi suuntasimme suksemme kohti etelää, Kiikoisjärven tasaiselle jäälle, jossa hiihto tuntui yksitoikkoiselta, auringon paistaessa ja lämmittäessä. Tutu Kiikan Kiimajärvi tai vallettiin tasaista tappavaa tahtia kohti Kiikan Kauppa Oy:n ruokapaikkaa, jonne oli järjestetty odotettu näkkileipä ja hernesoppatarjoilu. Tankkaus olikin tarpeen, sillä loppumatkan toistakymmentä kilometriä oli monelle "tuskien tai val", sään lämpenemisen ja voimien hiipumisen takia. Jälkeenpäin jotkut kyllä manasivat voitelun epäonistumista, kun suksi ei

'Tahko' ampui lähdön — 600 lähti laduille

Vammalan seudun, Kankaanpään, Peipohjan ja Hämeenkyrön ammattikoulujen oppilaat ja opettajat suorittivat torstaina oman laturetkensä.

Miesten hiihtomatkana oli 45 ja naisten lenkinä 27 km. Lähtölaukauksen ampui laturetkiaatteen isä, kaikkien tuntema 'Tahko' Pihkala ja se oli merkkinä Suodenniemen Putajan ky-

lään kokoontuneiden yli 600 hiihtäjän matkanteon alkamiselle. 'Tahko' hiihti itsekin peipohjalaisten mukana, kasvoillaan naamari pakkasen suojaksi ja käsissään omalaatuiset suojukset (kuvassa vasemmalla).

Kunkin koulun hiihtäjäjoukko sauvoi omaa latuaan koululle. Väliasemilla tarjottiin reippaille hiihtäjille kuumaa mehua ja näkkileipää.

luistanut.

Keskeyttäminen ei tullut silloin mieleenkään ja kuulin, että lähes kaikki laturetkelle lähteneet 600 hiihtäjää hiihtivät päivän aikana maaliin. Sanonta: Ei matka tapa, vaan se vauhti, taisi silloinkin pitää paikkansa.

Koska talvi suo taas erinomaiset mahdollisuudet harrastaa talvilajeja, "liikkukaamme henkemme edestä", kuten koko kansan "Tahko" Pihkala jo aikanaan valisti.

YRJÖ S.
KAASALAINEN
Hallituksen
puheenjohtaja

Hiihrettiin sitä ennenkin. Alakylän Pyrintö NS hiihtojoukkue Käkisalmen Sanomien hiihdoissa 1914. Vas. Tuomas Karppanen, Aatami Pärssinen ja Leino Pennanen, istumassa Antti Kaasalainen. Kuva: Pyhäjärvi-Säätiön arkisto.

Hämeenkyrön Haukijärven kylän karjalaistiloista kaivataan kuvia

Hämeenkyrön Haukijärven kylään muodostettiin sodan jälkeen monia karjalaistiloja, joiden asukkaat olivat lähtöisin Vpl Pyhäjärveltä. Kylän historiasta kertoo muutaman paikallishistorian harrastajan voimin koottu sivusto osoitteessa

<http://www.haukijarvenhistoriaa.net/>.

Sivustoon kuuluu myös valokuvagalleria, johon onkin saatu paljon kuvia. Kuitenkin karjalaistaloista kuvia on vähän. Toivomme, että ne henkilöt, joilla on kuvia taloista 1940- tai 50-luvulta, lähettäisivät niitä alla olevaan osoitteeseen. Myös talojen asukkaista toivotaan kuvia, kunhan ne on otettu ennen vuotta 1960. Jos kuva esittää vain yhtä henkilöä, ja tämä on vielä elossa, toivotaan, että kuvan julkaisemiselle on henkilön lupa.

Julkaisemme myös Karjalassa otettuja kuvia, jos niissä esiintyvät henkilöt ovat asuneet Haukijärvelä.

Kuvia voi lähettää sähköpostiosoitteeseen leinie07@gmail.com tai postitse osoitteella Leila Niemenmaa, Kaislatie 5P 33, 90150 Oulu. Alkuperäisiä paperikuvia ei kannata postissa lähettää, koska katoamisen vaara on aina olemassa.

Terveisin

LEILA NIEMENMAA

Kartta on hukassa - kuka löytää?

Kysymyksessä on monissa Vpl. Pyhäjärvi-juhliissa esillä ollut **Aulis Koivusalon** aikoinaan säätiölle piirtämä ja lahjoittama isokokoinen seinäkartta. Se on ollut jo muutaman vuoden hukassa ja allekirjoittanut silloisena "kalustonhoitajana" on tietysti vastuussa huolimattomuudestaan.

Nyt siis kysynkin onko kukaan nähnyt tuota karttakääröä juhlapaikan varastoissa? Viimeinen muistikuva itselläni on se, että kartta olisi ollut jonkun näyttelyn avajaisissa Tyrvään seudun Museolla. Niin tai näin, kartta olisi mukava löytää ja sillä olisi edelleen käyttöä juhlien ym. tilaisuuksien yhteydessä.

Jos karttaa ei kuitenkaan löydy, Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö voisi hankkia nykytekniikkaa hyväksikäyttämällä uuden ja maastokohdiltaan vieläkin tarkemman kartan. Ratkaisua odotellessa jokainen voi netin kautta esimerkiksi säätiön uusilta kotisivuilta kohdassa "Karjalan kartat" etsiä tarvitsemaansa maastokohtaa esimerkiksi mittakaavassa 1:20 000. Tarvittaessa karttaa voi lähentää vielä tästäkin.

Huom: Tuon kadoksissa olevan kartan löytövihteestä lupaan maksaa pienen palkinnon.

REINO ÄIKIÄ
puh. 040-769 5775

PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖN KOTISIVUT

löytyvät osoitteesta:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Sivujen päivittämisestä yhteydenotot säätiön asiamies Pirjo Kiiala.

Sortanlahden osuuskauppatoiminta käynnistyi yli 100 vuotta sitten

Kahdenkymmenenviiden vuoden taipaleelta

- Kauppa-Osuuskunta Sortanlahti r.l. 1908 - 1933 kirjoittaja Simo Puputti

24 sivua, tekstiä, ilmoitukset 2 sivua, kuvia 3, tasetiedot ja numerotaulukot 2 sivua.

Käkisalmissa 1933 / Kaakkois-Karjalan Kirjapaino Osakeyhtiö

Olen saanut tutustua kaakkoisen Karjalan osuuskauppojen 1930-luvulla tehtyihin historiikkeihin, joista yksi kertoo Pyhäjärven Sortanlahdessa toimineesta osuuskaupasta.

Tämän 1933 painetun 24-sivuisen kirjasen **"Kahdenkymmenenviiden vuoden taipaleelta - Kauppa-Osuuskunta Sortanlahti r.l. 1908-1933"**, tekijäksi on merkitty **Simo Puputti**, silloinen toimitusjohtaja, ja painopaikkana Kaakkois-Karjalan Kirjapaino Oy Käkisalmi. Siinä kerrotaan osuuskaupan syntyvaiheista, esitellään alkuvuosikymmenien numerotietoja, hallintohenkilöitä ja henkilökuntaa sekä vuoden 1932 toimintakeromus. Sivuille on mahtunut myös kaksi kaupallista ilmoitusta, mutta kuvia vain kolme ja nekin ilman kuvatekstejä.

Osuustoiminnalla vanhat perinteet

Kirjassa esitetään osuustoiminnan juuret jo kaukaa menneisyydestä, sillä entisinä aikoina ihmiset ovat yhteistoiminnalla hoitaneet sellaisia tärkeitä asioita, jotka yksin eivät suju. Tällaisia ovat olleet mm. Laatokan rannoillakin tutut yh-

teisnuotat, kaskenkaadot ja petoeläinjahdit.

Kaupalliseen toimintaan tätä lähdettiin soveltamaan 1900-luvun alussa myös Pyhäjärven Sortanlahdessa.

Epäkohtina Kannaksen pitäjissä koettiin kaupankäynnin keskittyminen "pösöjen" haltuun, joiden käyttämät kauppatavat tekevät ostamisen vaikeaksi.

Näiden haittojen poistamiseksi ryhdyttiin Sortanlahdessa suunnittelemaan osuuskauppaa. 13.10.1907 pidetyn perustamiskokouksen puheenjohtajana toimi torppari **Olli Kananen** ja sihteerinä työnjohtaja **David Peltola**. Kokouksessa päätettiin perustaa osuuskauppa Sortanlahden kylään.

Kun samoina aikoina muissakin Pyhäjärven kylissä käynnistettiin osuuskauppojen toimintaa, esitivät sortanlahdelaiset koko pitäjän kattavaa yhteenliittymistä. Tähän toiset eivät suostuneet, joten jokainen kylä sai käynnistää omat kaupansa.

Vuokralaiseksi omaan taloon

Ensimmäiseksi kauppa-huoneeksi vuokrattiin mai-tokamari ja tupa Sortanlahden hovista.

Kahdenkymmenenviiden vuoden taipaleelta

Kauppa-Osuuskunta Sortanlahti r.l.
1908—1933

Kansilehden kuva esittänee osuuskaupan keskus-toimipaikkaa.

Omien pääomien puuttuessa alkuväestö jouduttiin hankkimaan velaksi, mutta kaupankäynti päästi aloittamaan heti vuoden 1908 alussa. Uskoa toiminnan tulevaisuuteen riitti, sillä välittömästi hankittiin oma tontti ja käynnistettiin oman toimitalon rakennushanke.

Talon rakentamisen osuuskaupalle toteutti tulivartija **G. Pärnänen** omilla varoillaan. Rakennus valmistui nopeasti ja uuden

kaupan tupaantuliaisia vietettiin jo 14.12.1908.

Kävi kuitenkin niin, että osuuskaupan rahat eivät riittäneetkään talon rakentamiskustannuksiin, vaan keskeneräinen talo jouduttiin myymään rakennuttajalle. Osuuskauppa joutui vuokralaisen asemaan omaksi suunniteltuun taloon, joka nyt oli kiinteistösiirtäjän omistuksessa.

Tässä vaiheessa kaikkien usko oman kaupan toimintaan ei enää riittänyt, vaan

osa jäsenistä ja jopa luottamusmiehistä erosi osuuskaupasta.

Viimein oman katon alle

Vuokralaisena olo tuli osuuskaupalle kalliiksi, joten haluttiin päästä omaan taloon.

Sellaiseksi löytyi Sortanlahden niemeltä jo valmis kaupparakennus, jonka osuuskauppa 1910 vuokrasi **P. Hirvoselta**. Ehtoihin kuului, että viiden ensimmäisen vuoden aikana osuuskauppa maksaa sellaisen vuokran, että sen jälkeen kiinteistö siirtyy osuuskaupan omistukseen.

Vaikka historiikissa kerrotaan vuokrasta, niin kysymyksessä on ollut kiinteistökauppa viiden vuoden maksuajalla. Samalla todetaan tyytyväisyys, kun pään päällä oli oma katto ja jalat oman pöydän alla.

Toiminnan kasvaessa tilat kävivät ahtaiksi, joten etsittiin sopivampaa kaupapaikkaa. Sellainen löytyi kylän keskeiseltä paikalta ja toukokuussa 1921 osuuskauppa osti sen **Juho Sirkiältä**. Kaikesta päätellen vihdoin oli löytynyt se oikea paikka, sillä kirjan mukaan **tämä kaupparakennus on jo toistakymmentä vuotta palvellut osuuskauppaa ja osoittautunut täysin ajan vaatimuksiin vastaavaksi**, kuten kirjoittaja tyytyväisyytensä ilmaisee.

Yhtenä osuuskaupan menestymistekijänä mainitaan toiminnan puolueettomuus ja asiakkaiden kohtelun tasapuolisuus. Päämyymälän lisäksi osuuskaupan palveluksia haluttiin myös naapurikyliin. Ensimmäinen sivumyymälä avattiin lokakuussa 1916 Ylä-

järvelle ja seuraavana vuonna jakelupaikka Ylläppäähän. Niiden toiminta ei kuitenkaan vastannut toivottuja tuloksia, joten kumpikin suljettiin 1918 alussa.

Runsaan vuosikymmenen kuluttua päätettiin syksyllä 1932 avata jakelupaikka, tälläkin kerralla Yläjärvelle.

Toiminnan perustana vahva talous

Ensimmäisen vuoden aikana osuuskauppaan liittyi 97 jäsentä. Seuraavan sataluvun jäsenmäärä ylitti vuosina 1917 ja 1918, jolloin se oli tämän historian aikana suurimmillaan eli 232 jäsentä.

Vuoden 1932 lopun jäsenkunnassa oli 129 tilallista ja itsenäistä vuokraajaa, 26 työväkeen kuuluvaa, 17 virkamiestä ja liikkeenharjoittajaa sekä 9 vapaiden ammattien harjoittajaa. Toimialueen lukuisa kalastajien ammattiryhmä on tässä laskettu tilallisiin ja itsenäisiin vuokraajiin.

Taloudellinen tilanne erityisesti rahoituksen osalta oli alkuvuosina vaikea. Kuitenkin nettotulos on ollut voitollinen vuosia 1923 ja 1924 lukuun ottamatta.

Vakiintunut toiminta antoi taloudellisesti hyviä tuloksia ja vuodesta 1929 lähtien maksettiin ylijäämän palautusta.

Erikoisuutena voidaan todeta, että 1932 tuloksesta on ostovoittona jaettu jäsenten 3 prosenttia lisäksi myös ei-jäsenille 1,5 prosenttia. Lisäksi vuosituloksesta on tehty lahjoituksia alueen kansakouluille ja urheilun edistämiseen sekä varattu määräraha 25-vuotisjuhlan järjestelykuluihin.

Vuoden 1932 vuosikertomuksen mukaan pula-aikakaan ei ole enää sanottavammin vaikuttanut liikkeen toimintaan. Hyvään tulokseen ovat auttaneet osuuskaupan suhteellisen suuret rahastot ja pienet palkka- ym. kulut, joita on pystytty supistamaan edellisestä vuodesta.

Alkuvuosien kireä rahoitustilanne on vaihtunut hyvien toimintavuosien aikana erityisen vahvaan taseeseen. Osuuskaupan rahastot ovat arvoltaan kolmannen vuosimyyntinsä ja viiden viimeisen vuoden aikana lähes nelinkertaistuneet.

Noin puolet tavaravara-arvosta on jo ennalta maksettuna SOK:n tilillä ja lisäksi on annettu lainaa Kirvun Osuuskaupalle. Nämä kassavarantosijoitukset ovat samaa suuruusluokkaa kuin osuuskaupan ottamat lainat. Eipä ole ihme, että tuloslaskelman korkotuotot ovat kaksi kertaa suuremmat kuin korkomenot.

Kirjassa ei ole kuvatekstejä, joten ryhmäkuvan voi olettaa esittävän vuoden 1933 hallitusta. Yksittäisessä henkilökuvassa taas saattaisi olla pitkäaikainen hallituksen puheenjohtaja, maanviljelijä Olli. Kananen.

Kalastajat!

Köydet, korkit, paloöljyt ja voiteluöljyt myy edullisesti

Kauppa-Osuuskunta Sortanlahti r.l.

.....

Ostamme maataloustuotteita,

kuten

Kuista, kauraa, vehnää, ohraa, herneitä, voita, munia, raakoja vuotia, teurastussikoja ja raavaita päivän hinnoilla.

Kauppa-Osuuskunta Sortanlahti r.l.

.....

Osuuskaupan jäsen

muista, että ostamalla sokerikilon omasta kaupastasi tulet sen saamaan 30 penniä halvemmalla kuin kilpailuvasta liikkeestä, kun osuuskauppa jakaa vuosittain 3 % osto-voittoa.

Kauppa-Osuuskunta Sortanlahti r.l.

Ilmoitus kohdistettu osuuskaupan tärkeimmille kohderyhmille - kalastajille, maanviljelijöille ja kulutus-tavaroiden ostajille.

Hallinto ja henkilökunta

Osuuskaupan 25 toimintavuoden aikana hallitukseen on kuulunut yhteensä 44 eri henkilöä, nimistä päätellen kaikki miehiä.

Puheenjohtajan tehtävässä on toiminut 6 erihenkilöä, joista **O. Kananen** kolmessa eri jaksossa vuosina 1907-13, 1915-16 ja 1918-22. Muita puheenjohtajia ovat olleet **T. Rasilainen** 1914, **M. Humala** 1917-18, **H. Kuronen** 1923-24, **M. Lappalainen** 1924-1931 ja **A. Tikka** vuodesta 1932 alkaen.

Liikkeen palveluksessa on sen toiminta-aikana ollut kaikkiaan 39 henkilöä. Näistä 11 on toiminut kaupanhoitajan tehtävissä, mikä vakanssi näyttää olleen varsin nopeakiertoinen. Keskimääräiseksi osuuskaupanhoitajan virka-kaudeksi tulee noin 2 vuotta ja lyhyimmillään se on kestänyt vain 2 kuukautta. Liikkeenhoitajan toimesta on ollut yksi nainenkin, kuten seuraava luettelo osoittaa: **Alex Suomalainen** 1908, **Juho Inkinen** 1908-9, **Juho Ingnatius** 1909, **Emilia Rajala** 1909-10, **Mikko Similä** 1910-15 ja 1923-25, **Jaako Jännes** 1919, **Matti Hatakka** 1920-21, **Väinö Kalliokoski** 1921-23, **Matti Kiuru** 1925-31 ja **Simo Puputti** 1931 edelleen.

Poismenneiden muistolle

Osuuskaupan menneiden vuosikymmenten ajalta kirjassa muistellaan neljää keskeisesti vaikuttanutta henkilöä.

Ensimmäiset muistosat kohdistetaan perustajajäsenelle ja monivuotiselle hallituksen puheenjohtajalle maanviljelijä Olli Kanaselle, joka toimi tässä tehtävässä 13 vuoden ajan eli puolet osuuskaupan toiminta-ajasta. Hänet luonnehditaan rehelliseksi taiselujen mieheksi, joka vei ajamansa asian vastuksista huolimatta päätökseen. Toisena pitkäaikaisena hallintomiehenä muistellaan maanviljelijä David Peltolaa, joka myös oli perustajajäsen ja osuuskaupan luotettavia tukimiehiä. Kaupanhoitajista mainitaan erikseen nimeltä Heikki Ripatti ja Mikko Similä, joiden aikana liike vaurastui ja kehittyi.

Oma osuuskauppa monessa kylässä

Täydennetään Pyhäjärven pitäjän osuuskaupahistoriaa lyhyellä esittelyllä alueen muista SOK:n jäsenosuuskaupoista **Martti Väinölän** ”Pellervolaiset osuuskaupan menetetyssä Karjalassa” 1951 ilmestyneen kirjan tietojen mukaan.

Samoina vuosina 1907-10 perustettiin Pyhäjärven kylään useita osuuskauppoja, joiden ensimmäisten vuosikymmenien tietoja vuoteen 1933 saakka seuraavassa:

- Pyhäjärven pitäjään ensimmäisenä perustettiin toukokuussa 1907 **Konnitsan Osuuskauppa r.l.** joka aloitti toimintansa vielä saman vuoden lopulla. Heinäkuussa 1921 osuuskauppa vietti oman toimitalon tupaantuliaisia. Toimintaa laajennettiin 1927

perustamalla myymälä Musakanlahteen. Jäsenmäärältään ja myyntiluvultaan osuuskauppa oli Sortanlahden kanssa samaa tasoa.

- Kirkonkylään perustettiin 1908 **Pyhäjärven Osuuskauppa r.l.** joka aloitti toimintansa jo helmikuussa. Osuuskaupalla oli myös sivumyymälä Keljassa. Viidentoista toimintavuoden jälkeen Pyhäjärven Osuuskauppa siirtyi helmikuussa 1923 varoineen ja velkoineen Käkisalmen Osuuskaupalle, joka jatkoi kauppatoimintaa samoissa toimipaikoissa.

- Kesällä 1908 aloitti toimintansa talvella perustettu osuuskauppa, jonka virallinen nimi oli **Pyhäjärven Vpl. Saaprun Kauppaosuuskunta r.l.** Liikevaihdollaan ja jäsenmäärältään tämä oli samaa kokoa kuin edellä mainitut osuuskaupat. Oman liiketalon kauppa sai 1925 eikä sillä ollut sivumyymälöitä.

- Pyhäjärven pitäjän kyläosuuskaupoista nuorin oli **Noitermaan Osuuskauppa r.l.** Sen toiminta käynnistyi syyskuussa 1909 talkoilla rakennetussa omassa kauppatalossa. Jäsenmäärä sekä liikevaihto olivat Sortanlahden tasoa.

Huom. osuuskauppojen nimissä esiintyvät kirjaimet r.l. merkitsevät jäsenille tarkoitettua ”rajoitettua lisämaksuvelvollisuutta”, mikä silloisen osuuskuntalain mukaan piti ilmaista virallisessa nimessä.

Sota-aika yhdisti kyläkaupat yhteiseksi Pyhäjärven Osuuskaupaksi

Sotavuosina osuuskaupat joutuivat ensin evakkoon eri puolilla Suomea.

Jatkosodan aikana Pyhäjärven alueen tullessa takaisin suomalaisille, palasivat osuuskaupat takaisin kotiseudulleen. Sortanlahden osuuskauppa avasi huhtikuussa 19432 myymälän Riiskaan ja laajensi pian toimintaansa eri puolille pitäjää.

Tässä tilanteessa katsottiin parhaaksi ratkaisuksi keskittää osuuskauppatoiminta yhteen yritykseen. Kesällä 1942 Kauppa-osuuskunta Sortanlahdesta muodostettiin koko pitäjän yhteinen Pyhäjärven Osuuskauppa r.l. ja siihen liitettiin mukaan myös alueella toimineet Käkisalmen Osuuskaupan myymälät.

Vuoden 1944 alussa Pyhäjärven Osuuskaupalla oli keskustoimipaikka Pyhäjärven asemalla ja sivumyymälät Yläjärvellä, Riiskassa, Pyhäkylässä, Alakylässä, Salitsanrannassa ja Vernitsassa sekä asemalla kahvila, viljavarasto ja pilkekuivaamo. Osuuskaupan kannalta toiminta oli saatu hyvään vauhtiin, kunnes kesällä 1944 sota ajoi kaikki jälleen äkkilähtöön.

OSMO TUOKKO
osuuskauppamies
1950-1990-luvuilta

Tämä lehti on numero 662

Pyhäjärvi-lehden lukijoista **Kari Uusitalo** on summannut, että käsissänne oleva vuoden 2011 ensimmäinen lehti on järjestyksessään kaikkiaan 662. numero pitäjälehtemme 55-vuotisen taipaleen aikana.

Vuonna 1955 tuli näytenumero ja sen jälkeen ilmestysmistahhti on ollut säännöllisesti 12 numeroa vuodessa.

Vanhat palstat puhuvat

Vpl. Pyhäjärvi-lehti 25 ja 50 vuotta sitten Kooste: Reino Äikiä

Päättyneen vuoden 2010 aikana olen keräillyt vanhoista lehdistä kuhunkin ajankohtaan sopivia juttuja. Ongelmana on ollut se, että lyhyitä nasevia juttuja on toisinaan hieman vaikea löytää, sillä tunnetusti me pyhäjärveläiset olemme aina olleet varsin monisanaisia.

50-vuoden takaa lehti 28.1.1961

Vpl. Pyhäjärvi oli vakiintunut 2000 tilaajan odotetuksi kerran kuukaudessa ilmestyväksi lehdeksi. Lehden toimitusneuvostoon kuuluivat silloin: Impi Wiika, Vilho Toiviainen, Matti Hinkkanen, Erkki Lindroos, Nestori Kaasalainen, Reino Kukko ja Juho Pärssinen. Lehden vastaavana toimittajana oli Martti Toiviainen Harjavallasta ja taloudenhoitajana säätiön perustamisesta asti asiamiehenä toiminut Vilho Toiviainen. Lahden tilaushinta oli 500 markkaa ja Kanadaan 650 markkaa. Euroiksi muutettuna tuo 500 markkaa tekee vajaa 11 euroa.

Tammikuu numerossa 1961 pääkirjoituksessaan Nestori Kaasalainen kirjoittaa varsin sattuvasti: ”Yhteen köyteen”

Vuoden vaihtuminen on aina merkittävä virstanpylväs tasaisestikin kulkevasa ajan virrassa. Silloin me pysähdymme miettimään mennyttä ja arvailemaan tulevaisuutta. Näin menettelemme yksityisinä ihmisinä, mutta tilitykseen on syytä suuremmissakin puitteissa. Kun ryhdymme tarkastelemaan kulunutta vuotta pyhäjärveläisestä näkökulmasta, täyttää mielemme suuri kiitollisuus. Arkista aherrustamme on Luojan siunaava käsi. Oman lehtemme välityksellä on pyhäjärveläisen perheemme jäseniä jatkuvasti löytynyt lisää ja yhteenkuuluvaisuuden tunne parantunut.

Tarvitsemme kuitenkin lisää nuoria joukkoomme pyhäjärveläisyyden vaali-joiksi. Tässä mielessä kohdistankin erikoisen vetoomuksen opiskelevalle nuorisopolvellemme, – tulkaa mukaan meidän yhteisiin rientoihimme, silloin voimme sopivasti yhdistää meidän vanhempien muistot ja kokemukset ja teidän nuorempien tietomäärän. Siitäpä syntyy kokonaisuus, jolla arvokkaasti kunnioitamme kotipitäjämme muistoa sekä kauniilla tavalla palvelemalla koko karjalaisuuden asiaa.

Ensimmäinen tapaamisemme voisi tapahtua esimerkiksi tämän lehden välityksellä. Nuori ystäväni, Sinulle voi olla hyvinkin mielenkiintoista kerrottavaa ja näin me saamme lehtemme entistä monipuolisemmaksi.

Siinäpä otteita vahvan pyhäjärveläisvaikuttajan Nestori Kaasalaisen pääkirjoituksesta. Samassa lehdessä kenraali Aarne Sihvo tuo terveisiä pyhäjärveläisille ja aivan erityisesti Yrjö Ritvolalle kiitellen häntä samalla loistavista kuvauksista edellisvuoden Vernitsan ja Sortanlahden kuvauksista.

Tammikuun lehdessä on myöskin selostuksia monien seurojen joulujuhlan vietoista. Vpl. Pyhäjärvi-Seuran pikkujoulua vietettiin 17.12. Viipurilaisen Osakunnan huoneistossa ja tilaisuuden ohjelmasta on varsin seikkaperäinen selostus. Osanottajia tilaisuuteen oli puolitoistasataa.

25-vuoden takaa lehti 24.1.1986

Monet Nestori Kaasalaisen toiveet olivat toteutuneet vuoden 1961 jälkeen. Oltiin siis päästy jo vuoteen 1986. Säätiön ja Vpl. Pyhäjärvi-lehden asioissa toinen, osin jo kolmaskin sukupolvi oli astunut vastuuseen pyhäjärveläisyyden ja karjalaisuuden työsaralla. Lehden toimitusneuvoston muodostivat Erkki Pärssinen, Toivo Hinkkanen, Salme Rintala, Antero Pärssinen, Mauri Vanhanen, Kaarle Viika, Reino Äikiä ja Reino O. Kukko. Lehti ilmestyi edelleen kerran kuukaudessa. Kauko Hämäläisen jätettyä päätoimittajan tehtävät lehti etsi edelleen uutta vastuuhenkilöä, mutta kun sitä ei löytynyt toimitusneuvosto vastasi lehdestä. Hieman myöhemmin hallituksen puheenjohtaja Erkki Pärssinen nimettiin vastaavaksi toimittajaksi toistaiseksi. Lehden tilaushinta oli 50 markkaa, joka tämän päivän hintatasossa vastaisi noin viittätoista euroa.

Tammikuun numero oli vahvasti omistettu karjalaiselle asuttamistoiminnalle. Pitkäaikainen hallintoneuvoston jäsen Eino Kukko käsitteli pääkirjoituksessaan pyhäjärveläisten sijoittumista eri paikkakunnille. Salme Rintala kahdessaakin eri kirjoituksessaan käsitteli myöskin sotien jälkeistä asutustoimintaa. Lehdessä tuotiin esille silloin vielä uusi ja tuore asia Pyhän-Säätiön apurahojen ja stipendien hakuohjeet. Tyyne Lehikoisen rahaston takia oli apurahasäännöt kokonaan uusittu. Siitä lähtien onkin jokaisessa tammikuun numerossa ollut vastaava ohjeistus laajeten viime vuosina useiden eri rahastojen kautta saataviin apurahiin. Lehdessä muistutettiin myöskin Helsingissä 19.-20. heinäkuuta pidettävistä Vpl. Pyhäjärvi-juhlista.

REINO ÄIKIÄ

Koulutieltä Porsaanmäellä: Kevätmuistoja - ja talvisotavuoden viimeinen hiihto koululadulla

Toini Pelkosen kirjoittama kertomus Pyhäjärven Porsaanmäen lasten koulutieltä vuosilta 1929-33 päättyy tähän. Aikaisemat osat on julkaistu lehdistämme syyskuu nro 9/2010 ja joulukuu nro 12/2010.

Aurinko lämmitti päivällä, vedet alkoivat virrata luhdalla. Usein vesi virtasi jään alla, siinä oli mukava hyppiä, kunnes yhtäkkiä jää petti ja hupsahti veteen. Laukku oli viskattu virtaavan paikan toiselle puolelle. Nahkakengät kastuivat helposti ja usein vesi meni saappaan varresta. Tämä oli siinä virpolauantain aikoihin, kun piti poiketa tieltä ja etsiä kauniita pajunoksia. Hyvä oli sanoa; ”ko etsi virpovitsoi ni siel ol sullaa” eikä mainita hyppimisestä mitään.

Nyt kohta yhtenä aamuna mummo herätteli ja sanoi; ”luhta lainehtii ko järve selkä, sin ei uo menemistä, pittää yrittää metsäreuna polkuu”. Pääsimme lähelle rataa Viskarin niitylle, eikä siinä iso oja tulvinut kuin koski, syvänä 2-3 metriä leveänä. Lähdimme juoksemaan takaisin, seuraava tie kulki metsässä, oikea kärttie. Kahdesta notkosta pääsimme yli, kolmas kuohui valkeana vaahtona. Katsoimme näkykö kiviä, mihin olisi voinut astua, mutta virta oli niin voimakas, ettei olisi kivillä pysynyt. Nyt ei auttanut muu kuin kääntyä takaisin kotiin sydän pamppaillen, mitähän se opettaja huomenna sanoo.

Aamulla kerroimme opettajalle. Hän oli vihainen ja sanoi; ”olisitte lähteneet aikaisemmin ja tulleet maantietä pitkin kuten tänään. Nythän ehditte”.

Maanteitse kertyi matkaa seitsemän kilometriä. Kuljin sen maantiematkan pyörällä. Meillä oli yksi mies-tenpyörä, suurivaihteinen ja korkearunkoinen, noin vuoden 1915 mallia. Ajoin aina rungon välistä, kun jalat eivät täyttäneet yli. Isäni otti satulan pois, ”köytti narul tyynyn satulaks”, että voin alamäet mennä tyyntä istuen. Ensimmäinen kaksi kilometriä oli tuskien taival. Paikoitellen oli vielä lunta, toisin paikoin upotavaa soraa, iso maantie Käkisalmi-Kiviniemi oli jo

”Luhta lainehtii ko järve selkä, sin ei uo menemistä, pittää yrittää metsäreuna polkuu”.

kuivana. Kiireesti vein pyörän kauppiaan kujamaalle, ettei kukaan nähnyt satulaani. Tämä oli niin raskas matka, seuraavana aamuna pääsimme notkosta yli. Menimme kaikki kylän lapset yhdessä, isommat menivät ensin ja ottivat meitä pienempiä kädestä.

Nyt kuljimme rataa pitkin, se oli korkealla ja sulana. Iltapäivällä otimme saappaat jalasta ja kokeilimme, kuka pystyy kiskoa pitkin kävelemään pisimmän matkan. Sukat tulivat kiskoilla aivan nokisiksi. Ilmojen lämmitessä aloimme kävellä paljain jaloin kiskoja pitkin saappaat kainalossa. Kohta kotona kek-sittiin, mistä ne nokiset jalat tulivat.

Luhta kuivui, pääsimme taas oikealle koulutielle. Mikä lintujen rikkaus siellä olikaan. Luimme koulussa, en muista kirjaa ”niin todellakin, huumaavasta korkeudesta kuuluu iloista lieverystä, kiuru kivenviha, leivo peltoleivonen”. Tätä opeteltiin lukemaan ”ilmeikkäästi”, muistan luke-neeni sitä ääneen yksin kul-kiessani ja katsellessani sen kaunista lentoa korkeuksiin. Nyt oli enää ”kuu kiurusta kesään, puoli kuuta kun peipponen sirkutteli pajun oksilla. Vähäsen oli enää kesään, kun västäräki hyppi polulla ja keikutte-li komeaa pyrstöään. Nyt oli saatava kesäkengät jal-kaan ja pistelevät villasukat ”salasukkinensa” riisua ja-loista. Se oli riemua! Yhte-nä aamuna äiti tuli navetal-ta; ”tulkaaha lapset kuun-telemaa millasta sirkutusta pääskyst pittää, hyö o yö-aikan tulliet”. Siinä ne len-telivät ja etsivät räystäiden alta pesäpaikkaa. Me huu-simme; ”Nyt o kesä, pääs-kysest ei päivääkää”.

Mukava oli mennä kouluun pienet kengät jalassa. Miehet ja parihevoset ahkeroivat peltotöissä. Leskenlehti oli jo pitkään kukkinut radan varressa. Rentukoita oli ojanreunat keltaisenaan ja kotipellon alla äitienpäivän aikoihin valkovuokot. Lunta näkyi vielä sen virtaavan ojan luona, uimaan teki mieli, mutta se oli varma merkki, ettei päässyt, jos vielä lunta näkyi. Sanottiin; ”katsoha metsäreunaa, pie suust kahel kael kii äläkä haasta uimisest mittää”. Töyhtöhyppiä, noita kauniita lintuja oli paljon, ne hyppivät edellä ja niitä oli mukava matkia, kun ne sanoivat ”tii-it, tii-it”, ne jäivät kuin kuuntelemaan, mistä se ääni tulee. Kuret huusivat ”kukluu” ja kuovit, ne sanoivat ”kuoavit”. Ne munivat munansa aukealle pel-lolle.

Muistan kerran, kun se-täni kutsui minut katso-maan, keskellä peltosaareketta oli neljä munaa. Hän äesti ja parihevoset olivat yht’äkkiä tehneet mutkan eivätkä astuneet munien päälle. Olin kovasti onnel-linen hevosten viisaudesta ja kävin usein koulumat-kalla kuovin pesällä.

Kevät oli tullut kohisten, edessä olivat kesän riemut ja ainakin tutkintopäivänä, usein toukokuun 23. pnä oli päästävä uimaan. Tun-tui niin kuin se päivä olisi aina ollut lämmin ja aurin-koinen, kun menin kevät-juhlaan äitini ja pienempi-en sisarusteni kanssa. Pää-läni oli uusi leninki, sukat ja kengät sekä parhain kai-kista, tukkasolki, jakaus hiuksissa ja jokainen hius ojennuksessa. Äitini käveli perässä ja sanoi; ”älä sut-suta jalkojasi vastekkais, no joha ne sukkais o likaset”.

Ainoana pelottavana muistona koulujasta on ta-pahtuma pula-aikana. Olin yläluokilla, viisivuotias serkkuni oli mukanani. Radalle päästyämme huomasimme miehen kävelevän edelläm-me. Tämä alkoi kävellä hil-jaa, meidän oli mentävä edelle, oli kiire kouluun. Tavoitimme miehen jyrkän leikkauksen luona, korkeat ratavallit olivat molemmil-la puolilla, juna kulki aivan kuin tunnelissa. Kun pää-simme miehen kohdalle, sanoi tämä; ”antakaa tytöt naimista, minä annan rahaa”. Tiesimme, että se oli jotain kamalaa ja ihmette-lin, miten serkkunikin jak-soi niin kovasti juosta, kun vedin häntä kädestä. Mikä helpotus, kun leikkaus lop-pui ja näimme ensimmäi-set ihmiset pellolla.

Mies oli kulkumiehiä, joi-ta liikkui pulavuosina pal-jon, kamalan näköinen. Emme viitsineet puhua asi-asta kenellekään, tapauk-sesta oli kulunut yli 50 vuotta, kun serkkuni otti asian puheiksi. Muistimme sen miehen ulkonäönkin, niin tapaus meitä järkytti.

Viimeisen kerran koulupolulla

Oli syksy 1939 ja tämä syys-kuun viimeinen viikonlop-pu niin kuin tätä kirjoitta-essani. Olin muuttanut Kä-kisalmeen, viikonloput kä-vin kotona.

Sunnuntai-iltana olin ol-lut tanssimassa ja yöllä sei-soin saattajineni pihalla. Isä yritti tulla ulos, mutta huo-masi meidät eikä tullut ”asi-oimaan”. Hän oli kerto-nut, kuka saattajani oli eikä tämä ollut äidistäni mielei-nen. Heräsin aamulla, äiti silitti valkeaa työtakkiani ja itki; ”mie pesi ja silittäisi mielelläni ko saattaja ois olt toine poika (tarkoitti ny-

kyistä miestäni) mut kaik-juopporentut ko saattaat, ni tää sais olla viimeine ker-ta ko silitän”. Isäni puhui paljon leikkiä ja ehkä här-näsikin äitiä ja sanoi; ”hy-vänneppäihä tää männöö, tää tois ainaki apelle viina-pullon, toiselt en sais ikän-nää”.

Kävin lähtemään, eikös äiti sanonut; ”saat taluttaa lehmän luhalaitaa ketjuloi-he, se o vast poikint ja pittää lypsää päivälypsy”. Ei ollut helppoa lähteä pie-nelle polulle ja ottaa leh-mää vitjoista kiinni. Kaste oli voimakas, äpäre pitkä ja lehmä likainen. Olivat pienet kengät jalassa ja silk-kisukat, kaupunkivaatteet ja työtakkipaketti toisessa kai-nalossa. Aamu oli kaunis ja mielessäni ihmeellinen, ont-to tunne, elämä ei voi näin jatkua.

Sain sen lehmän ketju-i-hin, matkaa oli noin kilo-metri. Ojassa pesin käteni, miten kamalasti ne haisi-vat. Tarkastin vaatteeni, et-tei ollut ”lehmää” missään kohdassa. Kengät olivat lunttimäret ja sukat kin-tuissa kiinni märkänä pol-via myöten. Aloin vaan toivoa, ettei pysäkillä olisi yhtään ihmistä, ei ollut kuin pysäkin hoitaja. Vaunussa menin ensimmäiseen nurk-kaan, sukat ehtivät kuivua tunnin junamatkalla.

Huoleton oli ollut lap-suuden koulutie, tällä mat-kalla ei ollut kuin huolta ja epävarmuutta, miten osai-si rakentaa elämän parhain päin. Saman viikon per-jantaina 6.10.1939 alkoi Y.H., joutui kuin lastu lai-neille. Viimeinen oli aamu-kun äiti silitti työtakkini, muistoissa on säilynyt kou-lupolku.

Talvisen ladun hiihdin tal-visodan helmikuussa. Kä-vin ystäväni tervehtimäs-sä Noitermaassa. Olimme puhuneet koko yön, ta-pahtumia oli ollut paljon. Aamuhämärissä lähdin kohti kotikylääni yrittäen tehdä upottavassa lumessa suoraa suksenlatua.

Jo kaukaa näin kylässä liikettä. Päästyäni pellon-mäelle sotilaat viittoivat, etten saa hiihtää suoraan kotiini, ettei latu näy vihol-lisen lentokoneeseen. Luu-livat saavansa kiinni suu-rimman vakoojan, kuulus-telu alkoi sen mukaisena. Sanoin olevani tämän ta-lon tytär ja tulin hakemaan pakettia, minkä isäni oli

”Sotilas oli koko ajan kivääri suorana ja toiset kuulustelivat”.

tuonut Alavudelta ja piilot-tanut halkovajaan pinon si-sälle. Sotilas oli koko ajan kivääri suorana ja toiset kuulustelivat. Etsin pake-tin, luulivat varmaan siellä olevan pommin.

Paketti kainalossa minut vietiin naapuritaloon, mis-sä alkoi uusi kuulustelu. Kuulustelija oli kai ratsu-mestari ja minun piti avata pakettini. Noloa oli sen ajan työllä levitellä vaaleanpu-naiset alusvaatteet miesjou-kon nähtäväksi. Olin vie-raan divisioonan alueella eikä minulla ollut muuta paperia kuin lottajäsenkort-ti ja tuntolevyllappu. Kuu-lustelu kesti pitkään, on-neksi soittivat Noitermaan puhelinkeskukseen ja siellä sanottiin minun olevan ihan luotettavan.

Sain luvan lähteä, käärin pöksypakettini kainaloon, suuttuneena pahaa aavista-matta survaisin sukseni liik-keelle alas jyrkkää mäkeä, missä oli vain pieni polku. Mäen alla oli kauhukseni hevosia kuin meren mutaa, en saanut suksia pysähty-mään enkä kääntymään, sauvat olivat samassa kä-dessä. Onneksi miehet huo-masivat ja taluttivat hevo-set polun molemmille si-vuille. Olin varma, että ai-nakin rantatöyräällä olen nurin, mutta sekin meni hyvin. Jäällä oli pieniä avan-toja, mihin hevosen turpa sopi, aivan vieri vieressä. Niistäkin pääsin yli siivolla kunnialla.

Sotilaat huusivat kama-lasti ja samassa oli lentoko-ne pääni päällä. Onneksi se oli oma kone. Päivä oli kirkastunut kuulustelujen aikana ja sotilaat huusivat, että on käännytävä takai-sin eikä mieleni tehnyt enää lähteä aukealle jälle. Niin kuin ”Tiltu” radiossa sa-noi, veivät upseerit minut kamariin, lähetti toi teetä ja juustovoileipiä. Jouduin ole-maan siellä koko päivän. He pelasivat korttia, pyysi-vät minua mukaan ja opet-tivat pelaamaan.

Hämärän tultua uskalsin lähteä hiihtämään järven yli. Saattajajakin olisi ollut, mut-ta nyt oli jo kova tarve olla yksin, en ollut käynyt ”asi-oillani” vuorokauteen. En olisi viitsinyt sanoa tai läh-teä ulos, että miehet arvaa-vat minun käyneen ulko-huoneessa. Se oli kasvatus-ta, noin ujo oli 20-vuotias lottatyttö.

Hiihdellessäni työpaik-kaani päätin, etten ikinä tätä reissua pistä uusiksi, hiihdä yksin lapsuuteni koululataa, vaikka sota kestäisi lopun elämäni.

Tulee vielä mieleen mum-moni neuvoja; ”pittää nous-sa ylös server aikasie, jottei tule kiirettä lähtiä. Pittää lähtii istuviltaa”.

Naapurin tyttö Aira tuli

”Nainen tiesi pahaa, akka asjaa, tyttö tyhjää”.

aamuisin minua hakemaan, aina istuimme vieretysten vähän aikaa ovensuopen-killä ennen kuin lähdimme. ”ihmise pittää vaik kui vähä aikaa istuu lähtiüssä ja ke-rätä itsies ni ei mikkää asja unehu, a viel jos lähtiüssä koitteluo uuni huohlaa, ei nii vaikijaa asjaa koulus ky-sytä, jot ei häntä tietäs. A ko istuviltaa ol lähtent ja huohlaa koitelt, jo ol tur-valline miel”.

Harvoin oli vastaantuli-joita. Oli parempi onni, jos mies tuli vastaan. ”Nainen tiesi pahaa, akka asjaa, tyttö tyhjää”. Ainakin minä kiin-nitin tuollaiseen paljon huo-miota ja uskoin; ”kerra mummo ol nii sanont”.

Katselen koululaisia, mi-ten kauniita he ovatkaan värikkäissä asuisaan, odot-televat busseja, hyppivät ”suoja-aidalla” ja tyrkkivät toisiaan. Millaisia harmaita hiirulaisia me olimmekaan lampaanvillavaatteissam-me. Enpä vaan osaa vaiht-aisi. Miten kaunis oli huur-teinen koivu, kauan piti seista ja katsella tuikkivaa tähteä. Uudella valkealla lu-mella oli mukava käydä se-lälleen, liikutella käsiä mo-nessa kohdassa ja tehdä hangelle enkelin kuvia. Tai-sipa sammakon kutuaika olla parasta. Sitä sanottiin konnikkaisen hoteloiksi, minä en uskaltanut ottaa käteeni, pojat hämmenteli-vät sitä kourinensa.

Katselin kansakoulun oppilaskirjaani, poissaolo-ja oli neljänä vuotena 60 tuntia. Siinä oli kaksi ky-länlukupäivää ja kelirikko-päivät, mitä lienevät muut poissaolotunnit, kerran muistan olleeni sairaana. Opettaja kävi soittamassa naapuriin, isän piti hakea hevosella ja seuraavana päi-vänä ei saanut tulla kou-luun, vaikka en ollut enää kipeänä. On ihme, ettei sai-rasteltu tuota enempää ja tuotiin vielä kotiin yli 9:n keskiarvo.

Mukava oli koulusta ko-ttiin mennä, siellä oli aina joku tuvassa. Sai riisua mä-rät vaatteet ja kavuta uunin päälle lämmittelemään, kohta oli pakkaspäivinä kei-tetty kuuma maito ja siinä voinokare. Usein mummo otti kylmät kädet käsiensä väliin, hieroi niitä käsillän-sä ettei käynyt kyntelöittä-mään ja sanoi; ”niihä nää lapse kää o ko jääpalat”.

TOINI PELKONEN

Jäännostotalkoot Noitermaassa koko kylän asia

Jäidennosto oli sydäntalven töitä niin Pyhäjärven eri kylissä kuin kautta koko maan siihen aikaan, kun ei ollut vielä sähkökäyttöisiä kylmälaitteita.

Erikoisen tarpeellisia jäät olivat maidon jäähdytyksessä. Tavallisesti kukin talo huolehti omasta jäävarastostaan, mutta yhteisvoiminkin on jäidennostoon ryhdytty. Noitermaan seudun historiikissa **Heikki Karttunen** muistelee kotikylämme jäännostotalkoita ja **Pekka Pulakka** on tehnyt aikanaan Suomen Osuustoimintalehdelle n:6 1963, artikkelin, jossa kerrotaan mm. Noitermaan maidonmyyntiosuuskunnasta. Tämä kirjoitus nojautuu mainittuihin lähteisiin.

Noitermaan maidonmyyntiosuuskunta perustettiin 19.1. 1925. Siihen kuuluivat Noitermaan koulupiirin kylät lukuun ottamatta Porsaanmäkeä ja Miissuaa, jotka olivat jäseninä Sakkolan maidonmyyntiosuuskunnassa. Osuuskunta oli Valion jäsen ja välitti maitoa ja kermaa Viipurin meijeriin.

Ensimmäiset 10 vuotta tuotteet vastaanotettiin **Simo Purasen** piharakennuksessa, johon oli rakennettu maidon vastaanottohuone ja jäähdytyssammit. Muutamia vuosia ennen sotaa osuuskunta osti **Matti Sipposelta** Noitermaan pysäkin läheltä talon, joka sisustettiin asianmukaiseksi vastaanottopaikaksi.

Maidon vastaanottajana oli **Anna-Kaisa Puranen**, joka oli käynyt meijerialan kurseja, ja apunaan hänellä oli loppuvuosina **Tyyne Karttunen**. Maito kuljettettiin vastaanottopaikasta pysäkillä hevosella ja kuljuksesta huolehtivat osuuskunnan jäsenet vuorollaan. Sekajunan valkoiseksi maalatussa ”maitovaunussa” tuotteet matkasivat Viipuriin jalostettaviksi.

Oli selvää, että meijeriin lähetettävä maito ja kerma tuli pitää hyvänlaatuisena kesät talvet. Tästä syystä jäähdytys oli välttämätöntä, ja jäitä tarvittiin runsaasti. Niinpä osuuskunta ratkaisi jäidensaannin alusta lähtien talkoilla tehtäväksi, ja tästä muodostui

joka talvinen merkkitapaus kylässä. Jäät nostettiin tietysti läheisestä Taipaleen lammesta eli Lamminharjun etelänpuoleisesta lammesta.

Alkuvalmistelut ja ensimmäinen talkoopäivä

Talven kylmimpänä aikana, tammi-helmikuussa, tehtäväkseen saaneet osuuskunnan miehet kävivät tutkimassa jään vahvuutta. Kun jään paksuus katsottiin riittäväksi, annettiin pienemmälle joukolle tehtäväksi lanata lumi jäälle. He myös tekivät siihen avantoja, joista nousi vettä jäälle ja pakkasten jatkuaessa pääsi näin kasvamaan ”rautajää” mahdollisimman paksuksi.

Kun jää oli tarpeeksi vahvaa, kutsuttiin kaikki osuuskunnan miehet jäännostotalkoisiin. Ensimmäinen talkoopäivä oli lammin jäällä, ja sinne tultiin ”mies talost, kaks parroast”. Monet tulivat hevosella, joka veti perässään matalaa puurekeä. Rekeen oli lastattuna tarvittavia työkaluja, kuten tuura, rautakanki ja po-

kora. Pokora on eräänlainen jääkoukku tai tukinuit-tajan keksi.

Lumesta puhdistettu jää, laajuudeltaan n. 10 x 30 metriä, jaettiin n. neliömetrin suuruisiin osiin, ”remmeihin”. Niiden ympärille hakattiin tuurilla ja rautakangilla railot ja muodostettiin n. 60-80 sentin levyisiä jääkapanoita. Pokoroilla iskettiin kapanoihin, painettiin ne veden alle ja kiskaistiin vauhdilla ylös jäälle, työnnettiin kauemmas ja nostettiin miesvoimin pystyyn.

Kapanoitten nosto helpottui, kun ”maiva” eli avanto alkoi olla kyllin suuri. Silloin peruutettiin hevosen kanssa reki puoliksi veteen ja uutettiin jääkapana pokoran avulla rekeen. Hevonen veti reen jäälle ja saman tien jääkapanan kauemmas varastoon. Näin jatkettiin, kunnes oli nostettu tarpeeksi jäitä sekä osuuskunnalle että omaan käyttöön. Jääavanto suojattiin sitten asettamalla hajuja sen reunalle.

Toinen talkoopäivä ja ”sajut”

Sopivalla pakkassäällä pidettiin sitten toinen talkoopäivä ja ajettiin jäät varastoon.

Talkoojoukko oli sama, mutta nyt jakauduttiin kolmeen osaan. Yksi joukko oli jäällä lastaamassa kuormia, toinen ajamassa jäitä varastopaikkaan ja kolmas järjestämässä ja nostelemassa kapanoita säilytykseen.

Varastopaikkana oli Simo Purasen laaja kujamaa. Kylässä oli kaksi Purasen veljestä, Mikko ja Simo. Mikko perheineen asui vanhalta Purasen paikalla peltosten keskellä, Simon talo oli maantien suuntaisena lähellä Osuuskauppaa. Taloa vastapäätä oli kivinavetta kujamaineen ja etelänpuolella, pääty tiehen päin, oli

pitkä piharakennus, jossa oli alussa mainittu maidon vastaanottopaikka. Heikki Karttusen muistelussa talkoot on pidetty ennen vuotta 1935, sillä siitä eteenpäin jäät vietiin pysäkin lähellä olevan ”maitotalon” varastopaikkaan.

Purasen kujamaan toinen puoli täytettiin jäällä ja kapanakerroksia laitettiin seitsemän päällekkäin. Irtonaista ”hilejää” ja lunta kannettiin väliin niin, että koko kasa jäätynä yhdeksi kiinteäksi möykkyksi.

Täpäriäkin tilanteita oli talkoolaisilla, sillä kerrankin jääkapana oli putoamaisillaan yläriviltä, ja miehillä oli täysi työ, jotta saisivat sen paikalleen. Talkoissa oli mukana nuoria, ripikouluikäisiä poikia, ja mainitussa tilanteessa yksi heistä, **Perttulan Arvo**, lausautti: ”Eihä täs mittää muuta olt, mut Kalle naama se löi punaseks.” Ja niin jännitys oli lauennut makoisaan nauruun. Arvo tarjoitti **Komosen Kallea**, joka muutenkin oli punakka väriltään, ja väriä tietysti ponnistus ja pakkaneen liäsivät.

Kun jääkasa oli valmis, se peitettiin paksulla sahajauhokerroksella. Noitermaan Saha oli lähellä ja sieltä oli peiteaine tuotu paikalle hyvissä ajoin ennen talkoita.

Maidonmyyntiosuuskunta tarjosi talkoolaisille sajut ja rinkelit. Puolenpäivän aikaan talkoopäivinä talkoolaiset kopistelivat Purasen avaraan tupaan. Sinne oli katettu pitkät pöydät tulijoille ja ”saikan” tai sajun tuoksu tulvahti jo ovelta vastaan, tee-sana ei kuulunut sen aikaiseen sanavarastoon.

Miehet asettuivat pöytiin, ja Purasen tyttäret, Anna-Kaisa ja Tyyne sekä joku kylältä avuksi tullut emäntä tai tytär kaatelivat höyryävän kuumaa, kullankel-

taista sajuja kuppeihin. Sokeriastia kulki miehestä mieheen ja täysinäiset vesirinkelitarjottimet siirrettiin jokaisen saataville. Juotiin monet kupilliset teetä ja syötiin rinkeliä. ”Miten hyvältä ne maistuivatkaan”, kertoo Heikki K. ”Ellei itse olisi ollut mukana, ei sen hyvyttä tietäisi”.

Leikinlaskukin alkoi talkooväeltä sujua, kun pahin nälkä oli ohi. Varsinkin nuoremman joukon tapana oli muistella **Hatakan Mikon** aiemmin lausumaa varoitusta: ”Pojat, pojat, muistakoa jot nää o turposii!” Pojillehan rinkelit maistuivat. Mikko puolestaan tunnettiin tarkkana miehenä. Hän oli rinkelisäkin ostanut ja katsoi tehtäväkseen valvoa, että tarjottava riittäisi kaikille. Lepoisan tarinoinnin ja tarpeellisen lepotaun jälkeen työt taas jatkuivat.

Näistä jäännostotalkoista esitettiin kuvitteellinen vuorokeskustelu Pyhäjärvi-juhlien iltamissa Nokialla kesällä 2009. Keskustelu käytiin Pyhäjärven murteella ja sen esittivät Maikki (**Leena Ijas**) ja Liisa (allekirjoittanut). Vuorosanat päättyivät seuraavasti:

Maikki: Talkuolaisil työt jatkuivat nii kauva, jot viiminenki jeäkapana ol kasa peäl. Sit hyö viel peitteliit koko komeuve paksul sahajauhokerroksel. Liisa: Nii sit loppu sekii talvine talkoopäivä. Miehet männiit nälkäsin, mut tyytyväisin kotihies. Miel pohjal ol hyvä olo siint, ko heil ol oma kot ja kotkylä. Niihe ettie ol hyvä uuras-toa.

Liisa: Kuuleha, Maikki. Ol se kyl hyvä kylä.

Maikki: Ol se, mut sitä ei uo ennea. Ja jeätkii o jo sulaniet.

ANNA-LIISA
HEIKKILÄ

Noitermaan maidonmyyntiosuuskunnan isännistö 1930-luvun alkupuolella. Henkilöt vasemmalta Heikki Ijas, Antti Matikainen (Lautamiehen Antti), Kalle Komonen, veljekset Heikki ja Pekka Pulakka.

Talvisia työkuvia Pyhäjärveltä

Matti Hinkkasen ja Antti Väkiparran yhteinen hevonen propsinajossa Suojärvellä. Siellä oli suuria hakkuutyömaita ja Pyhäjärveltä käytiin siellä paljon talvisin rahtia ajamassa.

Toiset ajaa hevosilla, toiset härillä. Heikki Kukko (Juttila) vie hoidossaan olevalla Risto-nimisellä sonnilla halkokuormaa seuratalolle talvella 1928. Kuvat: Pyhäjärvi-Säätiön arkisto.

Vammalan Karjalaseura aikoo tehdä hyvät juhlat talkoolaisten avustamana

Pyhäjärvi-juhlien valmisteluista annetaan pitkin kevättä tietoa niin Pyhäjärvi-lehdessä kuin Vammalan Karjalaseuran nettisivuilla osoitteessa www.kopteri.net/koti/vammalankarjalaseura.

Juhlatoimikunnan kokoonpano näkyy myös nettisivuilla, ja aiheesta on jo aiemmin kerrottu lehdesämme. Kuten aiempina vuosina eri paikkakunnilla, on nytkin mukaan viritetty monia tahoja Pyhäjärven kihuviikonvaihdetta 16.-17.7.2011 tekemään.

Juhlatoimikunnan jäsenet ovat aktiivisia Karjalaseuran jäseniä sekä Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen jäseniä. Säätiön hallituksen puheenjohtaja **Yrjö S. Kaasalaisen** osallistuminen järjestelyihin on ollut erittäin tärkeää, onhan hänellä monien juhlien kokemukset. Muita yhteistyökumppaneita on jo nyt lupautunut monilta eri tahoilta; joitain nimetäkseni Sastamalan kaupunki ja seurakunta, Tyrvään Seudun Zetoristit ja Sastamalan reserviläiset, kertoo juhlatuimikunnan puheenjohtaja **Pertti Hakanen**.

Myös lukuisia yksityishenkilöitä on lupautunut talkoisiin. Talkoolaisten kokonaisuudessa juhlatuimikunnan aikana nousee useisiin kymmeniin henkilöihin, ennakoi Hakanen.

Odotuksissa yli 500 vierasta

Tietysti Sastamalaan – tai puhutaan sitten entisestä Tyrvästä tai Vammalasta – odotellaan myös paljon vieraita.

Toivomme, että juhlime tultaisiin runsaslukaisesti, onhan juhlapaikkamme keskeisellä paikalla hyvien julkisten liikenneyhteyksien varrella. Odotamme lauantaille reilua 200 juhla vierasta ja sunnuntaille vielä hieman enemmän, jopa 350 henkeä. Järjestelyt ovat joustavat ja mahdollistavat isommankin väkijoukon.

Ruokailu- ja majoitusmahdollisuuksia on tarjolla, joten se ei ole este koko viikonlopun viettämiseksi Sastamalassa.

Juhlilla on ruokailumahdollisuus molempina päivinä Sylvään koulun ruokasalissa; lauantaina keittoruoka ja sunnuntaina monipuolisempi buffet-pöytä. Lisäksi tietenkin juhlapaikoilta löytyy kanttini aitoine karjalanpiirakoineen. Majoitukset toivomme jokaisen itse järjestävän, vaihtoehtoja lähialueella on useita. Juhlille kannattaa ilman muuta tulla koko viikonlo-

Majoitusmahdollisuuksistakin löytyy vinkkejä seuran nettisivuilta.

Perinteistä ja jotain uutta

Ohjelmassa on luvassa perinteisiä tapahtumia ja ohjelmanumeroita, mutta vähän uuttakin aiotaan ujuttaa esille.

Juhlaviikonlopun tapahtumat noudattelevat jo tutuksi tullutta konseptia, mutta toki uuttakin löytyy. Lauantaina aloitetaan sukkukouksilla ja sukuseminaarilla. Muistojen iltamia olemme hieman aikaistaneet, koska iltapäivän päätteenä juostaan Kaiun muistoviesti, mikäli osallistujia ilmoittautuu. Muistoviestistä tulee kevään aikana lehteen vielä erillinen kilpailukutsu.

Lauantai-iltana on perinteiset illamat; iltamien ohjelmasta löytyy jotakin aivan uutta, josta kerromme lisää myöhemmin. Iltaissa kuuluu tietenkin olla myös arpajaiset, niihin olemme erityisesti kiinnittäneet huomiota ja palkinnot tulevat olemaan erityisen hyviä. Lauantaiksi olemme järjestäneet bussikuljetuksen eri juhla- ja tapahtumapaikkojen välillä, joten päivällä Sylvään koulun piha-alueella on riittävästi paikoitustilaa ja sieltä bussin kyydissä pääsee kätevästi eri tapahtumapaikoille. Esiintyjissä on hyvin mukana myös nuoria ja järjestelytehtäviin heitä on mukavasti myös lupautunut, toteaa Pertti Hakanen.

Juhlapuhujakin on juhlaan kysytty ja hän on lupautunut, mutta nimen julkaisemisen juhlatuimikunta haluaa kuitenkin jättää hieman keväemmälle.

Päiväjuhlaan on tulos-

sa lisäksi yllätysvieras.

Pitäjäjuhlien lisäksi paikakunnalla on toki muitakin antimia, joita kannattaa katsastaa.

Tyrvään Pyhän Olavin kirkkohan on Muistojen illan pitopaikkana ja siellä on meille myös järjestetty nä kirkkotaiteen esittely. Kirjankeskus Pukstaavi on silloin juuri avannut ovensa, juhlatilaiset avajaiset pidetään vanhan Kirjallisuuden päivien yhteydessä heinäkuun ensimmäisenä viikonloppuna. Mikäli aikaa on, niin Ellivuoren Pirunvuorelta aukeaa upea maisema.

Vammalan Karjalaseuralla monipuolista toimintaa

Vammalan Karjalaseura on järjestelyjen päävastaussa. Millainen voimainkoitos tämä seuralle on?

– Juhlien järjestely ei ole

mikään pieni juttu, sen tiedostimme jo harkintavaiheessa. Karjalaisella iloisuudella ja avoimuudella me olemme tästäkin työstä aikoneet selviytyä. Ilman yhteistyökumppaneita tapahtuma olisi tämän kokoiselle seuralle mahdoton tehtävä hoitaa yksin, painottaa juhlatuimikunnan veturi Hakanen, joka on myös Vammalan Karjalaseuran varapuheenjohtaja.

Pyhäjärvi-juhlien järjestäminen ei ole kuitenkaan ainut paikallisen karjalaseuran tapahtumista vuonna 2011.

Seuralla on omat nettisivut, jotka mielestäni aika hyvä informaationantaja mm. vuoden tapahtumakalenterista jne. Sieltä näkyy, että toimintaa on tarinailloista kyykkäharjoituksiin, piirakanpaistosta koululaisten kanssa pilkkikisoihin, talkoisiin ja myyjäisiin, teatteriretkeen yms. tapahtumiin.

Seuran hallituksessa meillä on todella järjestämisen halu ja innostus; tämän motivaation antavat juuri erilaisten tapahtumien osallistujat. Tehtäviä jakamalla saadaan monenlaista aikaiseksi ja nuoret ovat kaiken aikaa tulleet enemmän toimintaan mukaan.

Miten tämä on arjen elämässä perheessänne näkynyt, kuinka ja mistä asti olet myös karjalaisuutesi tiedostanut?

Tulevaisuudessa meidän pitää toiminnallamme entistä enemmän osoittaa seuran aktiivisuus. Monipuolinen toiminta aktivoi uusia ihmisiä mukaan. Seuramme jäsenmäärä on viimeaikoina mukavasti kasvanut ja siten näkymät ovat melko hyvät – aina pitää kuitenkin muistaa se toiminnan monipuolisuus. Seuran täytyy pitää yllä yhteistyötä seudun muihinkin toimijoihin, jotta karjalaisuus olisi yksi osa sastamalalaisten elämää.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Lunta riittää tänä talvena Sastamalassakin. Vasemmalta Seija Hakanen, lapset Lari, Lenni ja Lotta sekä Pertti Hakanen.

Pyhäjärven kesämatkoja odottaa koko perhe

Pertti Hakanen, 41 v, on pyhäjärveläisjuurinen äidin puolelta ja isän puolelta tyrvääläinen. Äiti **Jenny o.s. Savolainen** oli lähtöisin Pyhäjärven Pyhäkylästä ja isä **Arvo Hakanen** on Tyrvältä. Äidin vanhemmat olivat **Matti** ja **Katri Savolainen**.

Miten tämä on arjen elämässä perheessänne näkynyt, kuinka ja mistä asti olet myös karjalaisuutesi tiedostanut?

Karjalaisuuteni olen lapsesta saakka tiedostanut ja se on syventynyt viimeisten kymmenen vuoden aikana Pyhäjärvellä käydessämme. Perheeni on tutustunut useisiin uusiin karjalaisperheisiin, joista on tullut ystäviä. Karjalaisuudesta perheessämme puhutaan paljon ja useasti muistellaan lasten kanssa kotiseutumatkojamme, paikkoja joissa olemme siellä käyneet sekä matkaseurueemme jäseniä. Joitakin karjalaisia perinteitä on tullut osaksi arkea.

Karjalaisuus näkyy myös aktiivisena toimintana

Vammalan Karjalaseurassa, sitä kautta saan toteuttaa sitä velvollisuutta, jota perinteiden ja kulttuurin ylläpitäminen nyt ja jatkossa vaatii, Hakanen tuumaa.

Karjalaisuus on ollut myös hänen omalle perheelleen yhteinen tärkeä asia jo vuosia:

Vaimoni **Seija**, 44 v, on tyrvääläissyntyinen, yomerkonomi, päätoiminen maatalousyrittäjä ja maatalon tytär. Perheemme lapset ovat seitsemäsluokkalainen 13-vuotias **Lotta**, viidesluokkalainen 11-vuotias **Lari** sekä 8-vuotias eka-luokkalainen **Lenni**.

Kotiseutumatkoja Pyhäjärvelle Hakaset ovat tehneet vuodesta 2002 alkaen niin, että vain yksi vuosi on jäänyt väliin.

Ensi kesällekin olemme jo matkan tilanneet juhla seuraavalle viikolle. Näihin kotiseutumatkoihin ehkä eniten tekivät vaikutuksen ne keskustelut, joita ehdimme käymään äitini Jennyn kanssa ennen hänen kuolemaansa vuonna 2005.

Muistan erikoisen hyvin sen ensimmäisen matkan, kun soitin äidilleni sieltä mummun ja papan navetan rannoilta. Katselin kohti Pyhäjärveä pellon poikki menevää polkua, jota äitinikin useasti oli juossut rantaan uimaan. Silloin sanat olivat melko vähissä meillä molemmilla.

Upseerin uralta maatalousyrittäjäksi

Työsarkaa Pertti Hakanen on ehtinyt tehdä niin puolustusvoimien palveluksessa 12 vuotta kuin viimeiset 15 vuotta maatalousyrittäjänä.

Hän opiskeli ensin maaviljelysteknikoksi, mutta armeijan jälkeen tie vei opistoupseeriksi ja sotilasuralle. Vuodesta 2002 reservin luutnantti on päätoimisesti viljellyt maata ja kasvattanut porsaita Suppulan-kotitilallaan Sastamalassa.

Valinta jäädä päätoimiseksi maatalousyrittäjäksi mietitytti kyllä jonkin aikaa. Itse ratkaisu oli kyllä sitten jo melko helppo töiden lisääntyessä. Tilaa ke-

Kolme vuotta sitten Pyhäjärvi-juhlat vietettiin Mouhijärvellä, jossa Hakasen perhe sai istua katsomon puolella. Ensi kesänä lienee jokaiselle luvassa tehtäviä Sastamalan kihuisia.

hittäessä alkoi näyttää siltä, että on aika tehdä lopullinen valinta.

– Kasvinviljelyn lisäksi meillä on porsastuotantosikala, jossa me tuotamme porsaita jatkokasvatukseen lihasikaloihin. Sikalamme elää seitsemän viikon kiertoa, joka tarkoittaa sitä, että emot tuodaan meille porsimaan ja imetyksen jälkeen possut vieroitetaan ja tilalle tulevat uudet tiineet emakot.

– Tällaiseen kiertoon sisältyy monenlaista eläinten hoitoon liittyviä töitä. Tuon seitsemän viikon kierron ansiosta kalenterista pystyy katsomaan ja suunnittelemaan mitä milloinkin sikalassa tapahtuu, kertoo maatalousyrittäjä tilansa arjesta. Ja tottahan hän puhuu myös kotimaisen ruoan puolesta. Sikaa siis suuhun muulloinkin kuin joulunpyhinä?

– Suomalaista sikaa, kuten muitakin kotimaisia raaka-aineita kannattaa ja täytyy syödä läpi vuoden jo pelkästään siksi, että voimme turvata jatkossakin kotimaisen elintarviketuotannon. Ruokaturva meille suomalaisille tarkoittaa juuri tätä, että omalla ostokäytännöllämme teemme tämän mahdolliseksi. Silloin me tiedämme, mitä me syömme ja voimme puhua turvallisesta ruoan alkuperästä.

– Lähiruokakaan ei ole mahdollista, mikäli me vaarannamme kotimaisen tuotannon tulevaisuuden.

Luottamustoimet täyttävät kalenteria

Luottamustoimiakin Hakasella on liittyen maa- ja metsätalouteen. Hän toimi pitkään MTK-Vammalan puheenjohtajana ja vaikuttaa myös MTK:n valtuuskunnassa. Atrian omistaja-osuuskunta Itikan hallintoneuvoston jäsenyys kuuluu myös luottamustehtäviin.

Lisäksi hän on mm. Kotajärven auto- ja traktori-museota ylläpitävän Seppo Kotajärvi-Säätiön hallituksen jäsen ja yksi Keskustan puoluevaltuuston varapuheenjohtajista. Keskustan riveissä hänellä on myös useita muita luottamustoimia Vammalassa ja Pirkanmaalla.

Pertti Hakanen on myös tämän kevään eduskunta-vaaliedokas, mikä tietää kiirettä tuleville kuukausille.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

– Kalenteri on ollut melko täynnä jo pitkään ja kevättalveni on erityisen kiireinen. Ehdokkuus itsessään on arvokas luottamustehtävä. Vaalistarttini on 18.2. ja sen jälkeiset kahdeksan viikkoa ennen varsinaista vaalipäivää kierrän Pirkanmaata päivittäin. Kalenteriin tietenkin pitää sovittaa kaikki muutkin luottamustehtävät.

Tammikuussa astui varusmiespalvelukseen taas uusi joukko nuoria miehiä ja naisia. Mitä mieltä reservin luutnantti on yleisestä asevelvollisuudesta – ja Suomea puhuttavasta mahdollisesta Nato-jäsenyydestä?

– Yleinen asevelvollisuus tulee ehdottomasti säilyttää tulevaisuudessakin. Meidän isänmaamme tarvitsee oman uskottavan puolustuksen ja se edellyttää nykyisen asevelvollisuuden jatkoa. Nato-jäsenyyttä en näe tarpeelliseksi meille tässä vaiheessa, toteaa Hakanen.

Ensi kesänä taas Pyhäjärvelle

Kun on monta rautaa tullessa, perhe ja työtä riittämiin, niin mistä riittää virtaa erilaisiin luottamustehtäviin ja harrastuksiin?

– Kaikissa luottamustehtävissä tutustuu uusiin ihmisiin ja saa rakennettua hyviä verkostoja. Toiminta erilaisten ihmisten kanssa on hyvin antoisaa ja jokaisesta haasteesta saa jotakin vahvuutta myös itselleen. Auttamisenhalu on minulla ollut jo kuulemma pienestä, Pertti kommentoi.

Entä miten maatalousyrittäjä onnistuu tänä päivänä pitämään lomiam ja joskus rentoutumaankin?

– Lomitusjärjestelmä toimii meillä Sastamalassa hyvin; lomitus onkin kotieläintilalla ainoa mahdollisuus irrottautua töistään. Lomamme eivät ole kovin pitkiä, mutta lyhytkin loma irrottaa arjesta. Nytkin hiljaintain kävimme vaimon kanssa tuttavapariskuntaa tervehtimässä Levillä; sunnuntaina lensimme Leville ja tiistai-iltana junalla kotiin. – Kesäisin rentoudun mielelläni mökillä saunoen ja uiden perheen kanssa. Pyhäjärven matka on joka vuosi kovin odotettu; lapset ovat vuorotellen päässeet mukaan.

Traktori on yksi isännän työkoneista, ja harrastuspuoleen kuuluu mm. toiminta Kotajärven auto- ja traktorimuseon hallituksessa.

Pyhäkylä-Seuran kuulumisia - kokous huhtikuulla

Perinteinen Pyhäkylä-Seuran Vuosijuhla järjestetään Sastamalan Kiikassa, Kinnalan Koukulla, Haapaniementie 21, virpoluantaina, 16.4.2011. Ilmoittautuminen klo 11.30 alkaen.

Kellä kaunein virpovitsa tai pääsiäismuna?

Juhlaväen valmistamien ja tuomien virpovitsojen näyttelyssä on kaksi sarjaa. Perinteisesti koristellut virpovitsat ja toinen sarja, jossa koristelumateriaali ja toteutus on nykypäivä. Koristellut pääsiäismunat: yksi sarja. Yleisöäänestyksen perusteella selvitetään kauneimmat virpovitsat ja pääsiäismunat. Kunkin sarjan 3 parasta palkitaan hyvillä palkinnoilla. Myös äänestäneiden kesken arvotaan makoisia palkintoja.

Virpovitsojen ja pääsiäismunien vastaanotto Koukulla 16.4.2011 klo 11.30 - 12.15.

Muuta hauskaa

Marjan ja Kallen kattaman ruoka- ja kahvipöydän antimet. Lauletaan yhdessä, Topi Jokelan (hanuri) laulattaessa. Viralliset vuosikokousasiat hoidetaan napakasti.

Tietoisuusi ensi kesän Vpl Pyhäjärvi-juhlista, juhlatuomikunnan puheenjohtaja Pertti Hakanen. Yllätykset ohjelmassa mahdollisia.

Ilmoittautuminen

Tarjoilun ja muiden juhla-juhlastelyjen vuoksi ennakkoilmoittautuminen tarpeellinen. Ilmoittakaa kaikkien osallistujien nimet, joko Irmalle, puh. 03-5143731, tai Seijalle, 040-8355820.

Muista laittaa varaus myös omaan kalenteriisi.

Kotisivut

Seuran Kotisivut: <<http://vpl-pyhajarvi.fi>> toimivat taas normaalisti. Sieltä löydät myös tietoa tämän vuoden toiminnasta ja juhlista.

Huomio: Matkan Vuosijuhlaan voi ottaa myös loman kannalta ja varata Koukulta majoituksen ja yöpöydän. Tietoja majoituksesta ja ajo-ohjeet: <http://www.kinnalankouku.fi>

Turvallista ja elämänmakuista vuotta 2011 haluamme toivottaa kaikille Pyhäjärvi-lehden lukijoille.

PYHÄKYLÄ-SEURA

Tilaa lehti omaksi, ystävälle tai sukulaiselle lahjaksi p. 040 730 2622

Vuoden 2011 karjalainen ruoka ja leivonnainen: Kalalaatikko ja porkkana-puolukkapiiirakka

Karjalan Liiton naistoimikunta on valinnut vuoden 2011 ruuan ja leivonnaisen. Vuoden teemaruo- kana on kalalaatikko ja leivonnaisena porkkana-puolukkapiiirakka.

- Kalalaatikko**
- 300g miedosti suolattua lohta, siikaa tai silakoita
 - 500g perunoita
 - purjoa
 - 1 kananmuna
 - 3 dl maitoa
 - 100 g silavävipaleita
 - ½ tl suolaa
 - korppujauhoja

Perunat kuoritaan ja leikataan lastumaisiksi viipaleiksi. Purjo silputaan, kaloista poistetaan ruodot. Kananmuna vispataan maitoon ja lisätään ½ tl suolaa. Perunaviipaleet, kala ja purjo ladotaan vuokaan kerroksittain ja päälle silavävipaleet. Munamaito kaadetaan vuokaan ja päälle sirotellaan korppujauhoja. Paistetaan uunissa (160 C) hieman alle 1½ tuntia.

Lähde: Pirkko Sallinen-Gimpl: Karjalainen keittokirja

Kotikokin kertomaa

Punakaali on mainio vihannes

Me karjalaiset olemme tottuneet syömään runsaasti valkoista keräkaalia eri muodoissaan, keittona, maitokaalina, hapankaalina, patana, kaalilaatikkona ja kaalikäryleinä (vaikkakin tämä viimeksi mainittu taitaa olla ruotsalainen keksintö). Myös naapurimme venäläiset ovat olleet ja ovat yhä edelleen kovia kaalinkuluttajia. Varmaankin niukkoina aikoina venäläisiä olisi kuollut viljalti enemmän nälkään, ellei heillä olisi ollut taitoa viljellä ja käyttää kaalia.

Punakaalia sen sijaan en tunne omassa karjalaisessa ruokaperinteessäni. En muista, milloin ensi kertaa söin punakaalia, mutta se on taatusti tapahtunut vasta aikuisiällä. Seuraavat kaksi punakaalireseptiä – ensimmäinen raakasalaatti ja toinen keitetty muhennos – ovat mainioita lisukkeita sekä nauttia – että sianlihan kanssa.

1) Punakaalisalaatti

Tämän reseptin olen saanut alun perin ja sitten vähän itse kehitellyt Helsingin Mikonkadulla aikanaan sijainneesta Chez Marius -ravintolasta. Tuota ranskalaistyyppistä pientä ravintolaa piti aviopari **Marius ja Henie Raichi**. Ravintolaa ei ole enää pitkään aikaan ollut olemassa, mikä on sääli, sillä rouva Raichi teki itse maailman parhaat cannellonit pienessä ravintolassaan. Punakaalisalaatti oli oiva lisä hänen mainioille pihveilleen.

Tarveaineet (neljälle): ½ kg punakaalia, 2-3 maustekurkkua, 1 isohko punasipuli, 2 tl sokeria, mustapippuria myllystä, rypsiöljyä (tai muuta neutraalin makuista ruokaöljyä).

Silppua punakaali niin hienoksi murusiksi kuin jaksat; silpun pitää olla melkein purumaista. Silppua punasipuli lähes yhtä pieneksi. Pilko maustekurkut myös aika pieniksi paloiksi. Sekoita kaikki kulhossa, ripota joukkoon sokeri ja mustapippuri ja kaada lopuksi salaattiin aimo loraus öljyä. Sekoita hyvin ja pane tarjolle. Salaatti on oikeastaan vielä parempaa seuraavana päivänä, joten voit panna kulhon kelmulla peitettynä vetäytymään jääkaappiin jo ateriala edeltävänä iltana.

2) Punakaali-omenamuhennos

Tarveaineet (neljälle): ½ - ¾ kg punakaalia, kaksi isohkoa ja hapahkoa omenaa, 1 dl siirappia, 1 limetti, öljyä.

Silppua punakaali parin kolmen sentin lohkoiksi, freesaa silppu kevyesti pannulla öljyssä. Pane kaali vähään veteen kattilaan ja keitä sitä runsas puoli tuntia. Kuori ja pilko omenat pieniksi kuutioiksi, lisää ne kattilaan ja keitä seosta niin kauan (runsas toinen puoli tuntia), että ne soseutuvat kaalin sekaan. Keitä muhennosta kannen alla, ja katso, että siinä on riittävästi mutta ei liikaa nestettä. Kypsymisen loppuvaiheessa kaada joukkoon siirappi ja puristettu limetin mehu. Kaalin tulee olla pehmeää mutta ei ylikypsää.

Ainakin meidän perheessä nämä maistuivat jouluna 2010 ja uuden vuoden 2011 alkaessa.

JUHANI FORSBERG

Tiekarhu 1930-luvulta. Kuva ei liity juttuun, vaan on Pyhäjärvi-Säätiön arkistosta.

Karhulla Taubilan tietä höyläämässä

Nimimerkki Ylli on kirjoittanut 1970-luvulla oheisen kertomuksen Suvannon Seutu-lehteen, Sakkolan mies kun kutsuttiin ”Taupilaan” tietä höyläämään:

Ajelin monia vuosia tiekarhua Kannaksen teillä. Kerran tuli pyyntö, että lähaisin Taupilan yksityistietä höyläämään. Taupilan (Taubilan) kartano oli Pyhäjärvellä noin kolmekymmentä kilometriä Kiviniemestä (Sakkola) Käkisalmeen päin. Kun oli näin pitkä maantiematka ajettava, niin otettiin karhusta terä pois ja vietiin etukäteen autolla Taupilaan. Näin oli köykäisempi ja mukavampi kulkea maantiellä.

Kun olin sivuuttanut Sakkolan aseman, niin oli siinä maantiellä iso joukko mustalaisia, jotka vetivät perässään hevosenkärriä, niissä ei ollut resoreja ja rautapäällyspyörät. Seisautin karhun ja kysyin, että mihin he olivat menossa. Vastasivat, että Tiitualle. Sanoin että pannaan kärrit karhun perään, niin saatte itekin kyydin. Silloin kiiteltiin, että hele herttasein ku on hyvä poika kun auttaa meitä. Köytettiin oikein vahvasti kiinni ne kärryt. Minulla oli oikein vahva vetoköysi ja kierrettiin se oikein akselin taitse, ettei vain luhkahta.

Nyt käskin kaikki kärriin ja sanoin, että pidelkää kiinni ettette putoa, sillä siitä minä en vastaa. Minulla oli karhussa peruutuspeili, että näin hyvin mitä takana tapahtui. Lähdimme hiljaisella vauhdilla liikkeelle, mutta sitten pistin ison vaihteen päälle. Se otti noin neljäkymmenen kilometrin tuntinopeuden ja kyllä se püisäskin. Takanaolijat kyllä huusivat ja viittoilivat, mutta kun kukaan ei pudonnut, niin pösöttelin samalla vauhdilla aina Noitermaahan saakka.

Pydäytin osuuskaupan kohdalle, siitä oli oikein viittatie Tiitualle. Mutta kyllä nyt tuli pulinaa ja mölötystä. He sanoivat, että rautatieylikäytävällä monta kilometriä aikaisemmin oli tie Tiitualle ja olisi pitänyt päästä pois. En ollut sellaista teistä tietävinäni, koska tässä oli viitta. Mustalaiset jäivät manailemaan tienhaaraan ja minä jatkoin matkaani eteenpäin.

Noitermaalaiset nauroi-

vat pitkän aikaa tuota erikoislaatuista kyytiä ja siitä seurannutta jälkipuhetta.

Tuskin kukaan teistä on nähnyt, kun emännät juoksevat sadan metrin vauhtia, mutta minä näin sen.

Oli sunnuntaiaamu ja minun piti karhulla lähteä ajamaan teitä. Se ei tuntunut sillä kertaa oikein mieluiselta, mutta työ oli tehtävä kun kerran oli matkalle lähdetty. Karhu oli Enkuan kansakoulun aholla Pyhäjärvellä. Olen muuten sattumalta syntynyt siinä koululla, kun isä oli siellä opettajana.

Kävin laittelemaan koneita kuntoon, puhdistelin sytytys- yms. paikkoja ja sitä piti aina kammista pyöryttää. Näitä maanteitä karhuttiin silloin ensimmäisiä kertoja ka paljon oli kansaa kokoontunut ympärille. Olihan nyt tässä sellainen vehje, jota monikaan ei ollut aikaisemmin nähnyt. Nyt oli viisaita neuvoja, kun luulivat, ettei se lähde käyntiin. Kuka esitti mitään ja sanoivat siihen aikaan aina, että pitäisi panna hiivaa niin kyllä käy. En vastaillut mitään, mutta ajattelin, että eiköhän vitsit lopu, kun panen tämän pörisemään.

En pannut kampeita pois, vaan annoin koneelle ryyppyä ja pyörytin käyntiin, samalla väitän sytytyksestä ja kovasti kaasua. Sehän pamahti kuin tykki. Minä lähdin juoksuun pois karhun luota niin paljon kuin ennätin. Siinä oli lähellä pikkuinen hiekkakuoppa ja pysähdyin sen laidalle istumaan. Olisi naurattanut, mutta piti olla toinen. Karhun luona syntyi aika mylläkkä. Ämmät nostivat helmojaan ennen kuin läksivät juoksemaan ja kova oli jalan muutto. Yhtä nopeasti häipyivät paikalta aikamiehet ja lapsetkin.

Vähän ajan kuluttua tuli yksi ja toinen kysymään, että mikä sille nyt tuli. Vastasin, ettei se minulle ole milloinkaan tuollaista tehnyt. Vielä savuaa ja voi räjähtää kappaleiksi koko masiina. Poltin tupakan ja lähdin karhun luo. Kukaan ei tullut enää lähellekään. Panin kampeet laatikkoon ja sain lähteä ajamaan täydessä rauhassa.

Hiekkamiehet kertoivat kyläläisille myöhemmin, että kurillaan se poika oli sen räjähdysten järjestänyt.

Apurahoja jaossa opiskelijoille vuonna 2011

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö jakaa yhteydessään toimivista rahastoista apurahoja kaksi kertaa vuodessa.

Apurahaa haetaan vapaamuotoisella hakemuksella, joko sähköpostina tai perinteisellä kirjeellä.

Apurahan hakijan tulee omata vähintään toisen erivanhemman osalta pyhäjärveläiset sukujuuret. Tämä tulee käydä ilmi hakemuksesta, mainitsemalla kuka sukulainen on ja milloin hän on syntynyt.

Myöskin selvitys siitä missä ja mitä opiskelee ja missä vaiheessa opiskelut ovat. Hakemuksesta tulee selvittää hakijan nimen lisäksi osoite, myös sähköpostiosoite.

Tyyne Lehiköisen rahasto

Tämä rahasto on toiminut jo vuodesta 1983 lähtien.

Helmi Pärssisen rahasto

Helmi Pärssinen määrsi testamentissaan, että apurahat tulee kohdistaa karjatalous-, maa-metsätalous-, tai puutarha-alan oppilaitoksissa opiskeleville.

Puualan käsityörahasto

Lahjoittajan määräyksen mukaisesti apuraha myönnetään erilaisissa puualan oppilaitoksissa opiskeleville. Paitsi alan opiskelijat, tästä rahastosta voivat apurahaa hakea myös nuoret alan yrittäjät tai yritystoimintaa aloittelevat.

Edellä mainittujen rahastojen apurahanomukset tulee osoittaa helmikuun 2011 loppuun mennessä Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitukselle, osoitteella

Yrjö S. Kaasalainen
Kallenkatu 10
29200 Harjavalta
yrjo.kaasalainen@luukku.com
Puh. 0400 626 770.

Apuraha-anomukset käsittelee Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus maaliskuun kokouksessaan. Hakijoille lähetetään tieto päätöksestä.

Perinnerahasto I:n

apurahat jaetaan äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville henkilöille.

Arvo Kukon rahastosta

jaetaan apurahat humanistisia tieteitä ja musiikkia opiskeleville.

Perinnerahasto I:n ja Arvo Kukon rahaston apurahojen hakuaika päättyy **toukokuun 2011 loppuun mennessä.**

Pyhäjärveläisyyttä koskevat säännökset ovat samat kuin edellä mainituissa rahastoissa. Vapaamuotoiset hakemukset toimitetaan Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitukselle (osoitetiedot edellä).

Apurahojen jaosta on myös tiedot osoitteessa: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio >Apurahat.

PYHÄJÄRVI-tuotteita

*** Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki.** 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkuajoilta kuin eri paikkakunnilla pidetyistä juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa + postikulut.
***Isännänviiri** (suunniteltu Kaarle Viika) koko 45x40 cm. Hinta 75 euroa + postikulut
*** Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari** (suunniteltu Kaarle Viika) jälleen saatavana hinta 42 euroa + postikulut.

*** Tilaukset säätiön asiamies**
Pirjo Kiiala puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

*** Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi** v. 1989 ilmestynyt kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historiaosuus entisestä kotipitäjästämme sekä murrenastosta selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

TAPAHTUMAKALENTERI

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho kokoontuu Lahdessa Ravintola Wanhassa Herrassa torstaina 03.02.2011 klo 13. Laskiaisloitsut mukaan! Tervetuloa.

Säätiön hallinto kokoontuu. Vpl.Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvosto ja hallitus kokoontuu sääntöjen määrittämään vuosikokoukseensa lauantaina 19.2.2011 klo 12 alkaen. Kokouspaikkana on Vammalan Seurahuone Sastamalassa.

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvikerhon vuosikokous pidetään ke 23.2.2011 klo 13.30 Tampereen Karjala-Seuran kerhohuoneessa, Koulukatu 12. Kahvitarjoilu, tervetuloa kaikki joukolla mukaan! (Kerhon hallitus ja tilintarkastajat kokoontuvat 16.2.2011 samassa paikassa klo 13.30).

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry. Sääntömääräinen kevätkokous Helsingissä Karjalatalolla Galleria-salissa su 20.3.2011 klo 13.00 alkaen. Tarkemmin kokouskutsussa helmikuun lehdessä ja helmikuun lopulla jäsenkirjeessä. Varaa aika kalenteriisi jo nyt. Tervetuloa! Seuran hallitus.

Karjalan Liiton toimintavuoden 2011 teema on kulttuurien kohtaaminen.

Karjalaiset kesäjuhlat vietetään Turussa 17.-19.6.2011

Helin kanssa Karjalaan 2011

- * 22.-25.4. Viipuri-Pyhäjärvi-Käkisalmi-Pietari
- * 17.-20.6. Viipuri-Pyhäjärvi
- * 23.-26.6. Viipuri-Pyhäjärvi-Käkisalmi-Valamo
- * 12.-15.7. Viipuri-pyhäjärvi-Konevitsa-Käkisalmi
- * 1.-4.7. Viipuri-Pyhäjärvi
- * 12.-15.8. Viipuri-Pyhäjärvi-Käkisalmi-Valamo

Yöpymiset Lomaranta Musakka
Kiertelemme myös muita lähialueita toiveiden ja mahdollisuuksien mukaan.
Tiedustelut: Heli Salminen,
puh. 02-6331784 ja 050-5671586

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunistu Vpl Pyhäjärveä.** osat I ja II.
Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset:
larjava@gmail.com tai 050 3425027
Saatavana myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja

Pyhäjärvi-lehden seuraava numero ilmestyy helmikuussa, aineistot toimitukseen viimeistään pe 11.2.2011. mennessä.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:

Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:

Juhani Forsberg, Marja Härmä, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Antero Pärssinen, Salme Rintala ja Marjo Ristilä-Toikka.

Sivunvalmistus:

Marjo Ristilä-Toikka

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Toimitus, päätoimittaja Rautasemantie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies

Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

Painopaikka:

Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 23%